

PĂRINȚII ÎN ȘCOALA MEA

unicef ROMANIA

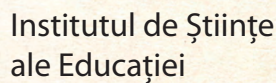
GHID DE IDEI PRACTICE PENTRU ACTIVITĂȚI CU PĂRINȚII

HAI LA ȘCOALĂ!
CAMPAНИЕ PENTRU PARTICIPAREA SCOLARĂ

CAMPANIE PENTRU PARTICIPAREA SCOLARĂ

Foto: Institutul de Științe ale Educației

37(498)

ISBN 978-973-1733-47-0

CUPRINS

CAPITOLUL 1.
DE CE AM CREAT ACEST GHID?

PAG. 4

CAPITOLUL 2.
CUI ÎI ESTE ADRESAT GHIDUL?

PAG. 4

CAPITOLUL 3.
DE CE ESTE NECESAR CA ȘCOALA ȘI FAMILIA SĂ COLABOREZE?

PAG. 5

CAPITOLUL 4.
CARE SUNT BARIERELE PARTENERIATELOR?

PAG. 6

CAPITOLUL 5.
STRATEGII DE IMPLICARE A PĂRINȚILOR ÎN EDUCAȚIA COPILOR

PAG. 7

CAPITOLUL 6.
**CONSILIEREA PĂRINȚILOR - SOLUȚIE ÎN CONSTRUIREA
PARTENERIATELOR ȘCOALĂ-FAMILIE**

PAG. 8

CAPITOLUL 7.
**ZEP CONSILIEREA PĂRINȚILOR - PROGRAM DE CONSTRUIRE A
PARTENERIATELOR ȘCOALĂ-FAMILIE**

PAG. 11

**7.1. PORTRETUL PĂRINȚILOR DIN COMUNITĂȚI
DEZAVANTAJATE SOCIO-ECONOMIC**

PAG. 11

7.2. TEMATICA PROGRAMULUI

PAG. 12

7.3. MODALITĂȚI DE LUCRU CU PĂRINȚII

PAG. 13

7.4. ACTIVITĂȚI ȘI INSTRUMENTE DE LUCRU

PAG. 18

7.5. CELE MAI DE SUCCES

PAG. 42

7.6. TESTIMONIALE, EVALUĂRI, RECOMANDĂRI

PAG. 46

7.7. CONCLUZII ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

PAG. 47

BIBLIOGRAFIE

PAG. 58

1. DE CE AM CREAT ACEST GHID?

- ♥ Pentru a disemina experiența noastră directă de lucru cu școlile și părinții din cadrul campaniei UNICEF „Hai la școală!”
- ♥ Din nevoia de a face vizibile bunele practici în lucrul cu părinții din școli dezavantajate socio-economic și a disemina experiența, „know-how”-ul și rezultatele obținute
- ♥ Din necesitatea de a oferi școlilor interesate de construirea parteneriatului școală-familie un pachet de resurse: definiții de lucru, idei de activități concrete, validate în practică
- ♥ Din dorința de a face cunoscute experiențele școlilor, eforturile depuse de acestea și comunitățile din care fac parte, de a auzi vocea beneficiarilor - pentru că multe lucruri frumoase s-au întâmplat în școlile cu care am lucrat!

2. CUI SE ADRESEAZĂ GHIDUL?

Ghidul se adresează în primul rând **consilierilor școlari** chemați să joace un rol activ în construirea parteneriatelor școală-familie. „Părinții în școala mea” este un ghid în care consilierii școlari au oportunitatea de a găsi structura unui astfel de program educațional adresat părinților din zone defavorizate socio-economic, exemple de bună practică, idei de activități și instrumente de lucru.

Ghidul este, de asemenea, util **școlilor** interesate de construirea eficientă a parteneriatului școală-familie. Directorii, diriginții, cadrele didactice, mediatorii școlari pot înțelege mai bine dinamica, barierele, beneficiile parteneriatelor școală-familie, precum și necesitatea regândirii rolului pe care îl are fiecare pentru construirea și implementarea eficientă a acestora.

Ghidul se adresează și **părinților** (din medii dezavantajate socio-economic, dar nu numai) care pot găsi aici informații despre un posibil program de activități la care sunt invitați să participe și să construiască, alături de școală și cadrele didactice, succesul școlar și pentru viața al copiilor.

Formatorii din domeniul învățământului preuniversitar sau al educației adulților, **cercetătorii, decidenții politici** pot identifica aici bune practici pe baza cărora am formulat recomandări cu privire la necesitatea considerării parteneriatelor școală-familie ca priorități educaționale. Printre acestea precizăm: includerea în curricula de formare inițială și continuă a personalului didactic, directorilor, consilierilor școlari, a aspectelor teoretice și mai ales practice, care țin de parteneriatele școală-familie, stimularea dezvoltării abilităților și atitudinilor consilierilor școlari de a se implica pro-activ în colaborarea cu familia și comunitatea.

3. DE CE ESTE NECESAR CA ȘCOALA ȘI FAMILIA SĂ COLABOREZE?

Evidențele cercetărilor internaționale sunt coerente, pozitive și convingătoare. Când școala, familia și comunitatea încep să colaboreze, elevii primesc cu adevărat suportul necesar pentru a avea succes în școală și în viață. Studiile au arătat că dezvoltarea și implementarea unor astfel de parteneriate îmbunătățesc:

- prezența la școală a elevilor
- performanța școlară a acestora
- relația familie-școală
- sprijinul din partea comunității de care școala are nevoie

(Jordan, Orozco, Averett, 2001; Henderson, Mapp, 2002; Boethel, 2003, 2004)

Cu alte cuvinte, atunci când părinții se implică în educația propriilor copii, aceștia fac față mai bine cerințelor școlare, iar școala se dezvoltă. (Henderson, Mapp, 2002; Henderson, Mapp, Johnson, Davies, 2007)

În plan educațional, cu efecte directe asupra scăderii abandonului școlar, câștigul copiilor este spectaculos (Epstein, Voorhis, 2001 apud Pushor, 2007). Astfel că, elevii obțin rezultate mai bune la școală, înregistrează rate de promovabilitate mai mari.

De asemenea, cresc șansele elevilor de finalizare a studiilor la timp. Există o probabilitate mai mare de „accesare” a învățământului post-secundar ca urmare a creșterii motivației pentru învățare și de valorizare a acestuia.

Parteneriatele sunt relații de colaborare între personalul școlii și membrii familiei, ai comunității, ai diferitelor organizații (de afaceri, biserica, biblioteci, servicii sociale, medicale, educaționale etc.) pentru a implementa programe și activități care să-i ajute pe elevi să reușească. (Bryan 2003, 2005; Epstein 1995)

Ce alți indicatori de succes școlar al copiilor se îmbunătățesc prin implicarea părinților?

- ♥ Frecvență regulată la școală
  - ♥ Abilități sociale mai bune
  - ♥ Adaptare mai bună la mediul școlar
  - ♥ Un sentiment mai accentuat al competenței personale și eficienței în învățare
  - ♥ Implicare mai mare în activitățile școlare
  - ♥ Credință mai ridicată în importanța educației
- (Henderson & Mapp 2002, Hoover-Dempsey 2005 apud Pushor, 2007)

Epstein et. al. (2009) vorbește despre 6 tipuri de programe de implicare a părinților:

1. Parenting
2. Comunicare
3. Voluntariat
4. Învățare acasă
5. Negociere a deciziilor
6. Parteneriate cu comunitatea

Modelele propuse de literatura de specialitate subliniază următoarele tipuri de programe pentru implicarea, în general, a părinților în parteneriatele cu școala:

1. programe de mentorat
  2. centre ale părinților
  3. membri ai familiei/comunității ca asistenți ai profesorilor
  4. programe de voluntariat
  5. vizite acasă
  6. programe de educație a părinților
  7. parteneriate școală-comunitatea de afaceri
  8. părinții și membrii comunității implicați în managementul școlii (lb. engleză "site-based management")
  9. programe de tutorat
- (J. Bryan, C. Holcomb-McCoy, 2007)

4. CARE SUNT BARIERELE PARTENERIATELOR

Rezultatele studiilor arată că părinții cu venituri mici participă mai puțin la activități în școli decât cei cu venituri mai mari. Barierele pe care le întâmpină părinții cu venituri mici în a fi prezenți la școală și a se implica în activități de parteneriat școală-familie sunt:

- ♥ **Barieră materiale, de natalitate:** resurse financiare limitate, dificultăți legate de transport "responsabilitatea de a crește mai mulți copii, grija pentru cei în vârstă etc.
- ♥ **Barieră psihologică:** lipsa de încredere a părinților în propriile capacități cauzată de lipsa studiilor, ei nu se percep ca fiind capabili să-i ajute pe copii în activitățile școlare.
- ♥ **Barieră care țin de cultura organizațională a școlii**

- **atitudinea profesorilor.** Uneori aceștia nu valorizează implicarea părinților, nici opiniile acestora, percep părinții ca împiedicând activitățile școlii, fac judecăți negative despre implicarea acestora. Profesorii interpretează slaba implicare a părinților cu venituri mici ca lipsă de interes, deși cercetările arată că acești părinți doresc succesul copiilor lor. De multe ori, profesorii subapreciază eforturilor părinților atunci când aceștia se implică.
- **climatul școlar.** Percepția diferențelor educaționale și de expertiză între profesori și părinți conduce la relații inegale profesori-părinți, profesorii folosesc uneori un limbaj și termeni inadecvați (în mod conștient sau inconștient) pe care părinții nu-i înțeleg și astfel se îndepărtează de școală. (Van Velsor, Orozco, 2007)

5. STRATEGII DE IMPLICARE A PĂRINȚILOR ÎN EDUCAȚIA COPILOR

Strategiile uzuale de implicare a părinților presupun participarea acestora în activități realizate în clasă, în excursii, la bibliotecă etc. Pentru părinții din zone dezavantajate, adesea cu venituri mici, este necesară însă o abordare mai largă și strategii care să aibă în vedere cultura comunității și abilitățile părinților de a contribui la educația propriilor copii. Le prezentăm în cele ce urmează:

♥ **Cunoașterea familiilor copiilor**

- Uneori, profesorii știu puține lucruri despre părinți, fiind necesară inițierea unei comunicări pro-active cu părinții. A reuși să cunoști părinții înseamnă mai mult decât a-i invita să se implice, înseamnă a face eforturi active de a ajunge la ei. Cercetările arată că atunci când se fac astfel de eforturi reale, nivelul socio-economic și nivelul educațional al părinților devin factori secundari în dorința lor de a participa la viața școlii.

♥ **Cunoașterea comunității**

- Identificarea liderilor comunității și liderilor părinților (părinții respectați în comunitate) care pot facilita conexiunile cu școala.
- A învăța despre comunitate înseamnă a cunoaște organizațiile și agențiile care pot oferi ajutor familiilor. Uneori profesorii nu sunt conștienți de aceste resurse și nu pot sprijini suficient părinții în accesarea acestor surse de suport.
- Ajutor oferit părinților. Părinții cu venituri mici se luptă să asigure nevoile de bază ale familiei. Ei pot fi sprijiniți prin trimiteri către servicii medicale, stomatologice, de consiliere etc. De asemenea, poate fi oferit

în cadrul școlii un program educațional de suport care să răspundă nevoilor părinților (comunicarea, stima de sine, rezolvarea conflictelor, importanța educației, consilierea carierei, marketingul personal, modalități de identificare a unui loc de muncă, antreprenoriatul etc.).

♥ **Formarea pentru profesori**

Pe lângă serviciile oferite părinților uneori sunt necesare programe de formare pentru personalul din școli. Temele pot varia, iar consilierul școlar poate fi catalizatorul acestui proces prin identificarea celor mai relevante teme pentru fiecare școală în parte (analiză de nevoi), pentru că și profesorii pot simți nevoia de a învăța cum să comunice cu părinții, iar părinții și liderii comunității îi pot ajuta pe profesori să integreze cultura comunității în procesul educațional.

♥ **Utilizarea capitalului cultural al părinților**

Este important ca personalul școlii să îmbrățișeze cultura părinților. Aceasta înseamnă valorizarea capitalului social al părinților, a modului în care aceștia văd

lumea și în care pot contribui la activitățile școlii, indiferent de nivelul lor educațional. Ceea ce presupune mutarea accentului de la deficitul pe care îl are familia, la punctele tari ale acesteia și recunoașterea expertizei pe care familiile diferite o au pentru succesul copiilor lor. Spre exemplu, părinții pot furniza informații esențiale despre stilul de învățare al copiilor, despre alte abilități de viață pe care aceștia le au, pot identifica nevoi ale copiilor și modalități de a răspunde acestor nevoi. Consilierul școlar poate facilita procesul de autocunoaștere a părinților. Acesta va respecta punctele tari, va afirma nevoia părinților de a se implica în educația copiilor, va celebra noile metode și acțiuni de implicare a părinților în viața școlii. Valorizarea contribuțiilor familiei înseamnă că personalul școlii învață nu doar de la părinți, ci și de la reprezentanți ai familiei extinse: mătuși/unchi, bunici sau vârstnici respectați în comunitate. (Van Velsor, Orozco, 2007)

- ♥ *Părinții au abilități și talente, iar odată cu descoperirea și valorificarea lor, crește încrederea în ei înșiși și în abilitatea lor de a-și sprijini copiii în activitățile școlare.*
- ♥ *Colaborarea cu familia ajută școala și părinții să dezvolte un consens în ceea ce privește comportamentele dezirabile, astfel încât copiii să primească un mesaj noncontradictoriu de la școală și de acasă.*

6. CONSILIEREA PĂRINȚILOR - SOLUȚIE ÎN CONSTRUIREA PARTENERIATELOR ȘCOALĂ-FAMILIE

Una dintre premisele creării parteneriatului școală-familie este să reușim să angajăm părinții și școala într-o relație autentică și pozitivă. În acest mod, părinții devin parteneri activi și nu doar spectatori la procesul educațional și la ce se întâmplă în școală.

ANGAJAREA părinților este văzută ca *implicare motivată* și diferă foarte mult de simpla participare. Spre exemplu, atunci când părinții asistă la serbarea copiilor, vorbim despre participare. Însă atunci când părinții contribuie cu mici idei la construirea decorului, costumelor, scenariului spectacolului sau creează modalități de premiere și se implică în organizarea evenimentului, atunci putem vorbi de angajare. Angajarea presupune ca cel implicat să devină parte esențială a procesului, nu pentru că trebuie, ci pentru că îi pasă și dorește. În acest

fel, autoritatea este împărtășită, scopurile și eforturile sunt comune, iar beneficiile reciproce (Pushor, Ruitenberg, Jeynes, 2005).

CONSILIEREA asigură realizarea acestui cadru de angajare/implicare prin principiile, metodele și abilitățile specifice ale celor care o implementează. În consecință, consilierea este o soluție pentru parteneriatul școală-familie. Parteneriatul nu se produce instantaneu, ci presupune o lungă călătorie la finalul căreia școala și familia câștigă. Cu alte cuvinte, găsim rezolvarea fabulei lui Alexandru Donici, „Racul, broasca și o știucă”, în care partenerii, deși au cele mai bune intenții, trag sacul cu grâu în direcții opuse. În urma activităților de consiliere, școala și familia reușesc să pună în comun resursele pe care le dețin pentru a construi împreună viitorul educațional și profesional al copiilor.

Una dintre ideile de bază ale consilierii, din perspectivă **constructivistă**, este aceea că orice persoană este invitată să-și descopere resursele necesare pentru a face față schimbărilor pe care le dorește în viață. În ceea ce privește părinții, sarcina consilierului este de a-i sprijini să identifice resursele personale, punctele tari și posibilitățile de acțiune pentru schimbările dorite. În ceea ce privește școala, consilierul va încuraja profesorii să dezvolte relații pozitive cu părinții, inițiind și oferind modele de comunicare și interacțiune cu aceștia.

Studiile au identificat 18 comportamente de rol necesare parteneriatelor care sunt în același timp specifice consilierii școlare, printre care:

- ♥ sprijin pentru familii, părinți, comunitate de a organiza programe de suport pentru elevi
  - ♥ colaborare cu diferite servicii comunitare
  - ♥ oferire de workshop-uri și seminarii pentru părinți
  - ♥ colaborare cu organizații și companii
  - ♥ vizite la domiciliu
- (Bryan, Holcomb-McCoy, 2007)

Care sunt abilitățile și atitudinile consilierului școlar necesare în lucrul cu părinții?

- ♥ să ofere suport și încurajări celorlalți
- ♥ să comunice clar și deschis, să asculte activ
- ♥ să ofere feedback pozitiv
- ♥ să lucreze în echipă
- ♥ să dezvolte rețele de suport
- ♥ să prevină situațiile de criză
- ♥ să dea dovadă de comportament etic
- ♥ să organizeze în portofolii documentele specifice lucrului cu părinții
- ♥ să inspire respect, încredere și înțelegere
- ♥ să aibă o atitudine pozitivă față de viață
- ♥ să încurajeze manifestarea independenței și inițiativei părinților

Principiile care stau la baza construirii unei relații de colaborare școală-părinți sunt:

ÎNCREDEREA. Construirea unui mediu securizant atât în planul relațiilor cu părinții cât și în cel al organizării spațiului. Încrederea reciprocă se construiește cu argumente fără a depăși limitele respectate și asumate reciproc.

RESPECTUL PENTRU PĂRINȚI. Abilitățile, valorile, interesele părinților vor fi evidențiate în mod necondiționat, fără a încălca regulile de comunicare stabilite de comun acord.

VALORIZAREA PĂRINȚILOR. Cadrul pentru afirmarea pozitivă a părinților este construit prin înțelegerea, corectitudinea, empatia și neutralitatea consilierului școlar. Este important ca ajutorul să nu creeze dependența părintelui, ci să activeze elemente (lb. engleză „empowerment”) care să-l ajute pe părinte să poată rezolva în viitor, prin resurse proprii, situații dificile.

ABILITAREA PĂRINȚILOR. Este necesar ca metodele și tehnicile de consiliere să fie centrate pe identificarea punctelor tari și a resurselor pentru depășirea situațiilor critice în relația părinte-copil-școală, cu efecte concrete în ceea ce privește autoresponsabilizarea și autodezvoltarea părinților.

COMUNICAREA EFICIENTĂ. Tipurile de limbaj verbal, nonverbal, paraverbal sunt adecvate nivelului de înțelegere al părinților. Se utilizează

strategii interactive de comunicare, ascultare activă, feedback pozitiv.

OFERTA ȘI VIZIBILITATEA SERVICIILOR.

Serviciile oferite vor fi adaptate nevoilor părinților, pe baza consultărilor periodice (analiză de nevoi, interviu, focus grup, chestionar, întâlniri nonformale și informale etc.). Oferta de servicii de consiliere va fi diseminată astfel încât părinții să fie informați, să afle despre activitățile care vor fi derulate în școală.

INFORMAREA PĂRINȚILOR. Activitățile propuse vor avea în vedere, pe de o parte, actualitatea și corectitudinea informațiilor, iar pe de altă parte, modul în care activitățile sunt transmise (cuvinte simple, imagini concrete, vizibilitatea mesajelor, cromatică adecvată etc.)

STABILIREA LIMITELOR PROFESIONALE.

Realizarea unui „contract de consiliere” (un acord scris sau verbal) este importantă. Contractul va fi explicat părinților. Se precizează scopul, tehnicile, limitele, beneficiile, durata și

frecvența activităților, modul de gestionare a resurselor disponibile, rezultatele așteptate.

CONFIDENȚIALITATEA. Toate informațiile oferite în cadrul activităților de consiliere sunt confidențiale (spre exemplu, informațiile personale despre venituri, situația familială). Este necesar consimțământul părintelui, de exemplu pentru înregistrarea activităților sau postarea pe diferite site-uri a pozelor (cu părinții sau copiii) din timpul activităților derulate.

EGALITATEA ȘANSELOR. Indiferent de statut social, etnie, religie, gen, educație, convingeri politice, dizabilități, va fi creat un climat echitabil/nondiscriminativ în care părinții să simtă că sunt tratați cu obiectivitate și imparțialitate.

RESPONSABILITATE PROFESIONALĂ.

În derularea activităților sunt esențiale: respectarea principiilor menționate, utilizarea abilităților și atitudinilor specifice consilierii. Doar în aceste condiții programul de consiliere a părinților va atinge rezultatele estimate.

7. ZEP CONSILIEREA PĂRINȚILOR - PROGRAM DE CONSTRUIRE A PARTENERIATELOR ȘCOALĂ-FAMILIE

În cadrul campaniei UNICEF „*Hai la școală*”, componenta **Consilierea părinților** a implementat un program specific de dezvoltare a parteneriatului școală-familie.

Derulată între anii 2010-2013 în peste de 200 școli, campania și-a propus sprijinirea școlilor, familiilor și copiilor din zone defavorizate în prevenirea și combaterea abandonului școlar, prin creșterea ratei de participare la educație a elevilor. Grupul țintă direct al intervențiilor din cadrul componentei **Consilierea părinților** l-au reprezentat părinții din zone defavorizate socio-economic, ai căror copii prezentau risc crescut de absenteism și abandon școlar. Pe baza modelului „autostrăzii cu două sensuri”, componenta **Consilierea părinților** a vizat dezvoltarea parteneriatelor școală-familie din două perspective:

- ♥ Facilitarea comunicării și relaționării părinților cu școală și valorizarea școlii/ educației ca factor important pentru succesul în viață al copiilor
- ♥ Deschiderea școlii către comunitatea de părinți și valorizarea părinților ca resursă în educație

Prin activitățile derulate în cadrul componentei **Consilierea părinților**, facilitatorii au creat un „climat de susținere educațională” (lb. engleză „educationally oriented ambiance”). Acest concept dezvoltat de Jeynes (2005) se referă la o atitudine sau o atmosferă care conturează sentimentul de standarde și sprijin. Un astfel de context este influențat mai puternic de angajarea părinților în mod autentic în activitățile școlii decât de simpla participare a acestora la activități. Pentru că rezultatele învățării autentice ale copiilor nu se rezumă doar la ceea ce învață elevii, formal, în limitele tradiționale ale școlii, ci depind și de ce se întâmplă în afara ei, mai specific, depind de modalitatea în care școala reușește să integreze factorii „din afară” cu cei „din interiorul” școlii. Știind acestea, eforturile școlii nu se mai

pot concentra doar la simpla transmitere de informații într-un sistem relațional închis elev-profesor.

Granițele dintre școală, familie și comunitate devin „permeabile”, se încurajează astfel influențe multidirecționale pentru crearea ambianței de sprijin și dezvoltare a copilului.

7.1. PORTRETUL PĂRINȚILOR DIN COMUNITĂȚI DEZAVANTAJATE SOCIO-ECONOMIC

Completarea *Fișei Părinților* de către un eșantion format din 248 părinți în anul școlar 2011-2012 a adus informații relevante cu privire la caracteristicile și nevoile specifice de consiliere ale părinților (grupului țintă) cu care am lucrat.

- ♥ *Vârsta medie a respondenților este scăzută (34 ani pentru mame și 38 ani pentru tați), iar numărul mediu de copii pe familie este de 3,4.*
- ♥ *Împărțirea etnică este aproximativ egală între părinți romi și români.*
- ♥ *Răspunsurile respondenților au arătat că nivelul de educație al mamelor este scăzut (44% dintre mame au accesat cel mult ciclul primar). Majoritatea mamelor sunt casnice (peste 86%) și puțin peste jumătate dintre tații respondenți.*
- ♥ *După cum declară respondenții, un procent foarte scăzut dintre mame (12,3%) și puțin mai ridicat, cel al tăților (30,6%) au o slujbă constantă. Restul respondenților sunt angajați în munci sezoniere sau au ajuns la vârsta de pensionare.*
- ♥ *Aproape jumătate dintre familii (44,5%) au un venit derizoriu (mai puțin de 200 lei/lună), în timp ce majoritatea (78,5%) locuiesc în mai puțin de trei camere, afirmă respondenții.*

Fișa părinților ne-a oferit răspunsurile și la alte câteva întrebări.

De ce cred părinții că nu vin copiii lor la școală?

- ♥ motivația redusă pentru activitățile școlare
- ♥ rezultatele școlare slabe
- ♥ lipsa unor condiții minimale de studiu acasă
- ♥ nefrecventarea grădiniței
- ♥ motivele familiale (starea de sănătate, îngrijirea fraților, comportamente cu risc etc.)

Care este relația părinților cu școala? Deși

doar 16,6% dintre părinți susțin că trec pe la școală „des” și „foarte des”, majoritatea respondenților (peste 90%) s-au declarat „mulțumiți” și „foarte mulțumiți” de școala pe care o frecventează copilul lor.

Ce teme ar dori părinții să fie abordate într-un program de consiliere a părinților?

26% dintre respondenți declară că au beneficiat de-a lungul vieții de activități de informare sau consiliere. Majoritatea afirmă că ședințele de consiliere s-au desfășurat în cadrul școlii. Temele de interes pentru un program dedicat părinților s-au referit la: comunicare mai bună cu copilul meu și școala unde învață, cum îl ajut pe copilul meu să învețe, cum mă comport ca părinte cu copilul meu.

Din experiența de 3 ani a implementării programului **Consilierea părinților**, am constatat că părinții ai căror copii sunt în risc de abandon școlar nu le este la îndemână să vină la școală. Din diferite motive, invocate în

activitățile desfășurate:

- ♥ nu înțeleg sarcinile profesorilor, care li se par prea complicate, informațiile îi depășesc
- ♥ nu știu cum să colaboreze cu profesorii
- ♥ nu au timpul necesar, fiind implicați în activități care le asigură traiul zilnic
- ♥ sunt presați de propriile griji despre „ziua de mâine”, șomaj/loc de muncă etc.
- ♥ simt un caracter prea formal al întâlnirilor
- ♥ nu doresc să vină la școală doar pentru a fi criticați pentru comportamentul copiilor și performanțele școlare slabe ale acestora
- ♥ nu prezintă așteptări prea înalte față de oferta școlii
- ♥ au propria percepție față de școală („reușești și fără școală”)
- ♥ au avut experiențe negative ca elevi (critici, judecăți, umilințe)
- ♥ le lipsește motivația, li se pare ridicol să vină la școală pentru că, nu-i așa, sunt adulți, iar școala este pentru copii.

Părinții nu au cunoștințe, abilități și atitudini necesare implicării în educația copiilor, iar în foarte multe cazuri școala nu știe cum să abordeze familia, cum să o transforme într-un aliat, într-un ajutor.

Părinții au foarte multe de oferit, și-ar dori să li se aprecieze ajutorul, să fie utili și să se implice, în măsura posibilităților și abilităților, în procesul educațional al propriilor copii. Însă au nevoie din partea școlii de o atitudine pozitivă, nondiscriminativă, de respect și deschidere, de încurajare, de un real climat de parteneriat.

7.2. TEMATICA PROGRAMULUI ZEP CONSILIEREA PĂRINȚILOR

Informațiile obținute din Fișa părinților ne-au ajutat să înțelegem relația părinților cu școala, atitudinea părinților din zone defavorizate față de educația propriilor copii, nevoile pe care le au în ceea ce privește programul de sprijin pentru părinți - aspecte care au fost luate

în considerare în construirea unor activități cât mai adaptate specificului și nevoilor grupului țintă.

Programul a abordat 12 tematici. Facilitatorii și responsabili pentru componenta **Consilierea părinților din școli** au participat la sesiuni de formare, în cadrul cărora au fost pilotate activitățile propuse. Aceștia s-au familiarizat cu organizarea, metodologia de lucru și atitudinile

necesare pentru implementarea activităților. Punctul central al programului constă în valorizarea învățării și a conștientizării importanței educației, astfel încât părinții să înțeleagă și să fie convinși că viitorul copiilor depinde de educație. Susținerea participării la educație a copiilor de către părinți este un comportament de validare care creează securitate și încredere.

1. Cine suntem? Să ne cunoaștem!
2. Cum organizăm evenimente educaționale?
3. Comunicăm împreună: părinți-profesori-copii-comunitate
4. Educația în viața noastră. Posterul „Educația”
5. Motivați pentru educație
6. La ce bun educația?
7. De ce este importantă învățarea? Respect pentru învățare
8. Drumul carierei- „Bijuterii” și meserii
9. Zilele păcii. Multiculturalitatea există
10. Decizii pentru școală, decizii pentru viață
11. Succes și performanță. Am valoare!
12. Suntem o echipă! Centrul de Resurse pentru Părinți (CRP). „Construcția”

7.3. MODALITĂȚI DE LUCRU CU PĂRINȚI

Experiența din cadrul campaniei „**Hai la școală**” ne-a demonstrat că la activitățile cu părinții din medii dezavantajate socio-economic nu au succes metode precum prelegerea, expunerea, explicația, prezentările Power-Point supraîncărcate cu texte. Părinții preferă metode interactive, au nevoie să colaboreze, să obțină produse imediate, doresc să își valorifice abilitățile creative și se simt valorizați atunci când sunt afișate în spațiul școlii lucrările realizate de ei.

Activitățile propuse în cadrul programului nostru au utilizat **metode de lucru experiențiale** interactive, creative, bazate pe cooperare și valorificarea resurselor și experiențelor

fiecărui participant. Dintre metodele pe care le recomandăm pentru că și-au demonstrat eficiența în lucrul cu părinții în cadrul activităților noastre, menționăm în cele ce urmează câteva exemple.

Prin **brainstorming**, se solicită, spre exemplu ca participanții să ofere cât mai multe și variate răspunsuri pentru ceea ce înseamnă a fi un părinte bun, ce este educația și care sunt roadele acesteia, cum se pot implica părinții în activitățile educaționale. Listarea răspunsurilor se va face de către facilitator prin scrierea cu litere mari a unor cuvinte cheie sau prin desene semnificative.

În utilizarea **studiului de caz** este nevoie de tact pentru a nu determina la nivelul participanților „identificări prea puternice cu povestea”, astfel că se propun întotdeauna cazuri care nu se referă la părinții cu care se lucrează direct. Se pot folosi drept exemple: cazul unei familii care, în ciuda dificultăților materiale, face eforturi să își trimită copiii la școală și cazul unei alte familii care nu-și trimite copiii la școală. Ce gândesc, cum acționează, ce atitudini și valori au cele două tipuri de familii,

care vor fi consecințele asupra copiilor în viitor, cine va reuși să câștige mai mulți bani, cine va avea un loc de muncă, cine va fi mai respectat de comunitate, cine va reuși să își ajute mai mult părinții, cum se simte persoana care a reușit să învingă sărăcia etc. Având în vedere specificul părinților, familiarizarea cu cazul se va realiza prin secvențe din filme, testimoniale ale unor părinți, citirea de către consilier sau un părinte resursă a unor scurte texte (ziare, reviste). Sunt importante comunicarea opiniilor, sesizarea datelor esențiale și respectarea condițiilor realului, elaborarea de soluții multiple, rigoarea în argumentare, criterii clare de selecție a soluțiilor, moderarea discuțiilor pro și contra. (Niculescu, 2000)

Mitul privind faptul că profesorii sunt singurii specialiști în educația copiilor, iar părinții nu trebuie niciodată să se intereseze de situația școlară a acestora, rezolvarea conflictului părinți-copii privind alegerea carierei, educația și dezvoltarea carierei fetelor etc. se pot investiga în cadrul programului prin intermediul **problematicărilor**, care să fie succinte și să reflecte realitatea cu care se confruntă acești părinți.

Punerea în scenă a unei secvențe de viață reală sau imaginară din viața unei familii în relația cu școala înseamnă practicarea **jocului de rol**. „Actorii” vor conștientiza și exprima propriile trăiri, gânduri, puncte tari, limite, obstacole, soluții. De exemplu: o familie, în care mama și tata nu își trimit copilul la școală pentru că este nevoie de el în gospodărie, deși acesta își dorește foarte mult să învețe. Un alt scenariu: rezolvarea conflictului dintre un părinte agresiv și un profesor agresiv. Jocul de rol poate fi experimentat în oricare dintre combinațiile agresiv-pasiv.

Important este ca, după jocul de rol, persoanele-actori să iasă din rolurile trăite și să analizeze, cu sprijinul consilierului/facilitatorului cele întâmplare pe parcursul rolului interpretat.

În cazul **metaforei și scenariilor metaforice** precizăm

câteva exemple: ce gândește și ce simte clădirea școlii despre bucuriile și tristețile familiei mele? Un caiet l-ar aplauda/ l-ar atenționa pe un părinte pentru... Dacă ar fi fructe sau obiecte, care ar fi roadele educației și ce ne-ar putea spune dacă ar putea vorbi? Dacă ai fi un instrument de scris ce ar spune despre viitorul copiilor? Pentru ce calitate, activitate ar primi un premiu la festivitatea organizată cu prilejul începutului sau sfârșitului de an școlar? Ce s-ar întâmpla dacă de mâine ar face echipă cu directoarea/directorul școlii?

Exercițiul a fost folosit pentru exersarea unor diverse modalități de rezolvare a conflictelor, de comunicare asertivă, de luare a deciziilor sau

pentru prezentarea personală sau a lucrărilor de grup și dezvoltarea creativității. Au fost propuse exerciții pentru facilitarea comunicării și interacțiunii, numite exerciții de spargerea gheții care au creat o atmosferă relaxantă. Acestea au fost propuse pentru momentele introductive sau când s-a constatat o scădere a interesului sau ritmului de învățare.

Hărțile/spațiile de viață. Activitățile grafice sunt plăcute și ușor accesibile părinților cu abilități de scris-citit reduse. Hărțile/spațiile de viață fac vizibile aspecte mai puțin

conștientizate, permit conturarea unei imagini clare a influențelor și modelelor care acționează în spațiul vieții, pun în evidență strategia de organizare interioară a individului, oferă posibilitatea de cooperare între participanți, au ca rezultat un produs concret (harta), identifică obstacolele, punctele tari, resursele personale, valorile și credințele, permite reflecții critice. Floarea, fluturile cu diverse cerințe și forme reprezintă exemple concrete ale hărților și

conturează spațiul de viață al participanților.

Prin învățarea împreună, șansele de succes ale participanților cresc. Astfel, părinții au fost invitați **să învețe prin cooperare**, în grupuri mici, în echipe, prin rezolvarea anumitor sarcini. De exemplu: mozaicul, turul galeriei au reprezentat aplicații ale învățării prin cooperare, în contextul căreia părinții au elaborat în echipă posterul educației. Se aduc astfel contribuții

semnificative la dezvoltarea responsabilității individuale și de grup (cineva desenează, cineva vine cu idei noi, cineva scrie, cineva prezintă, cineva încurajează etc.), la exersarea abilităților de reflecție și evaluare.

Părinții „se angajează”, sunt solicitați să se implice activ prin **metoda observației**: bifarea stărilor emoționale observate într-o secvență de film/desen animat care vizează multiculturalitatea, aprecierea comportamentelor părinților într-un joc de rol despre soluțiile găsite referitoare la continuarea școlii. Observația responsabilizează!

Este educația importantă pentru viitorul copilului meu? Este necesar contractul dintre

părinți-școală? Mai este școala km 0 pentru reușita în viață și obținerea unui loc de muncă? Educația este antidotul sărăciei? Cui aparține responsabilitatea educației? Centrele pentru părinți în școală sunt o modă sau o necesitate? Iată câteva teme pentru **dezbateri**, în care părinții sunt invitați să-și expună argumentele pro sau contra.

La activitățile cu părinții, într-un mediu care conferă încredere, vor avea loc „discuții”, în care participanții sunt provocați la dialog, la ascultare empatică a opiniei și argumentelor celuilalt, la negociere reală. Prin **comunicare**, se urmărește descoperirea propriei persoane, interacțiunea cu ceilalți, analizarea unei anumite situații și exprimarea diferitelor puncte de vedere, sinteza rezultatelor obținute etc. Pentru aplicarea eficientă a tehnicilor de comunicare este nevoie întotdeauna de o atmosferă caldă, încredere, pentru ca părinții să se poată exprima liber și să se simtă acceptați. Sunt importante abilitățile de ascultare activă, de expunere liberă a ideilor și oferire de feedback pozitiv.

Analiza produselor activității este deosebit de importantă deoarece creează sentimentul utilității, al eficienței și succesului personal sau de echipă. Părinții se simt competenți, aspect atitudinal care va fi transferat și copiilor. Prin expunerea și participarea la secvențele de reflecție asupra produselor activității: postere, fișe de lucru, portofolii, colaje, desene, construcții, modelaje, scrisori, perețidecorați sau săli amenajate etc., părinții se bucură că au obținut rezultate create de ei înșiși.

Introducerea sesiunilor de formare pe parcursul semestrului I, pentru părinții claselor a VII-a, transformarea ședințelor „tradiționale” sau clasice cu părinții în întâlniri eficiente cu părinții, crearea centrului funcțional pentru părinți, organizarea unor evenimente, cum ar fi „Părinții/ Bunicii anului” la clasele primare, „Un copil și un părinte, sportivi în echipă” sunt doar câteva provocări pentru monitorizarea rezultatelor în cadrul **experimentului**. Facilitatorii pot iniția astfel de experimente pentru a evidenția

schimbările semnificative produse la nivelul școlilor (performanțe, atitudini, participare etc.), prin introducerea programului educațional pentru părinți. Afișarea posterului „Roadele educației”, organizarea unor serate informale pentru părinți, caietul de corespondență – cresc participarea părinților la ședințele cu părinții? Creșterea numărului mesajelor pozitive – *mulțumesc, bine ați venit, zâmbet, ce mai faceți?* – se diminuează conflictele părinți-cadru didactic?

Colectarea sistematică de informații, fapte, date despre copii sau părinți, din mai multe surse, pentru a fi cât mai obiectivi în construirea programului pentru părinți a constituit o prioritate. **Ancheta pe bază de chestionar/ interviu** s-a concretizat în chestionare, focus-grupuri și interviuri. Interpretarea datelor factuale constă în obținerea unor rezultate utile pentru propunerea programelor de intervenție, ameliorare și dezvoltare școlară, în vederea scăderii absenteismului și abandonului școlar.

Cu titlu generic, **analizele** reprezintă instrumente de investigare a unei situații în vederea obținerii unor informații cât mai clare.

Analiza de nevoi se poate realiza prin interviu, focus grup, observație, chestionare adresate părinților pentru a identifica elemente ce țin de specificul familiei, percepțiile părinților asupra cadrelor didactice, școlii, orelor sau implicării părinților în educație.

Analiza SWOT (*Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări*) poate fi folosită pentru analiza personală, a unei situații, a unui proiect destinat părinților, a grupului de părinți dintr-o clasă, a organizației școlare, a modului în care școala vine în întâmpinarea nevoilor părinților.

Analiza GAP construiește pași care trebuie parcurși pentru a depăși

„prăpastia”. Practic găsește soluții pentru rezolvarea „situației prezente”, în funcție de obiectivele menționate în cadrul „situației viitoare”. De exemplu: copii care nu vin la școală, părinți dezinteresați-situația prezentă, copii care să fie motivați pentru participarea la educație, părinți implicați-situația viitoare. Care sunt soluțiile posibile?

Portofoliul, proiectul, observarea sistematică a părinților, chestionarul de evaluare, autoevaluarea (scale de autoevaluare), jurnalul activităților cu părinții, (auto)reflecția cu privire la comportamente, emoții, atitudini, utilizarea simbolurilor, interevaluarea, discutarea activităților desfășurate la sesiunile de formare, sumarizarea printr-un cuvânt/desen a achizițiilor dobândite în urma unei activități sau a întregului program reprezintă **metode de evaluare** prezente în cadrul fiecărei activități ca modalități de obținere a feedback-ului și de proiectare cu succes a intervențiilor viitoare.

7.4. ACTIVITĂȚI ȘI INSTRUMENTE DE LUCRU

*„Ca să faci o plăcintă cu mere
din nimic, trebuie ca mai întâi
să cunoști Universul.”*

Carl Sagan

1 HAI SĂ NE CUNOAȘTEM!

2 obiective SMART

- să exerseze prezentarea personală
- să participe activ în comunicarea cu ceilalți

Metode și tehnici

- brainstorming, lucru în echipă, tehnici ale gândirii critice, harta personală

Filmul activității

Floarea. Fiecare participant primește materiale decupate din coli colorate: două frunze, o floare, o tulpină, în funcție de anotimp. Pe elementele florii, participanții sunt invitați să scrie sau să deseneze: ultima reușită, o dată calendaristică importantă, o calitate a copiilor, activitatea preferată. Se prezintă fiecare floare grupului. Se afișează rezultatele obținute pe o coală de flipchart.

Profilul părinților. Facilitatorii provoacă părinții la un scurt brainstorming. Se notează toate ideile referitoare la ce este un părinte. În echipe, participanții au sarcina de a identifica principalele caracteristici ale părinților din școala în care învață copiii acestora, prin elaborarea unui profil, asemenea unor detectivi. Echipele creează câte o imagine simbolică pentru părinții din școală.

Completarea fișelor părinților. Împreună cu părinții, în perechi, facilitatorii județeni sau responsabili componentei consilierea părinților din școală completează pe baza unui interviu individual fișa prezentată în ghid la secțiunea *Instrumente*.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli colorate, foarfece, fișe de lucru
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Valorizați resursele părinților
- ♥ Implicați fiecare părinte
- ♥ Comunicați sarcinile clar, pe înțelesul acestora
- ♥ Cereți să se prezinte fiecare în fața grupului
- ♥ Încurajați-i să-și exprime punctele de vedere
- ♥ Afișați rezultatele obținute

Ce am câștigat?

- ♥ Apreciați pe o scală de la 1 la 10, modul în care vă place sau nu de propria persoană și modul în care simțiți că faceți parte din grup. Ce părere aveți? Relatați în 20 de secunde.
- ♥ Care sunt avantajele participării la această activitate?
- ♥ Spuneți un cuvânt prin care relați plusul obținut.

O concluzie!

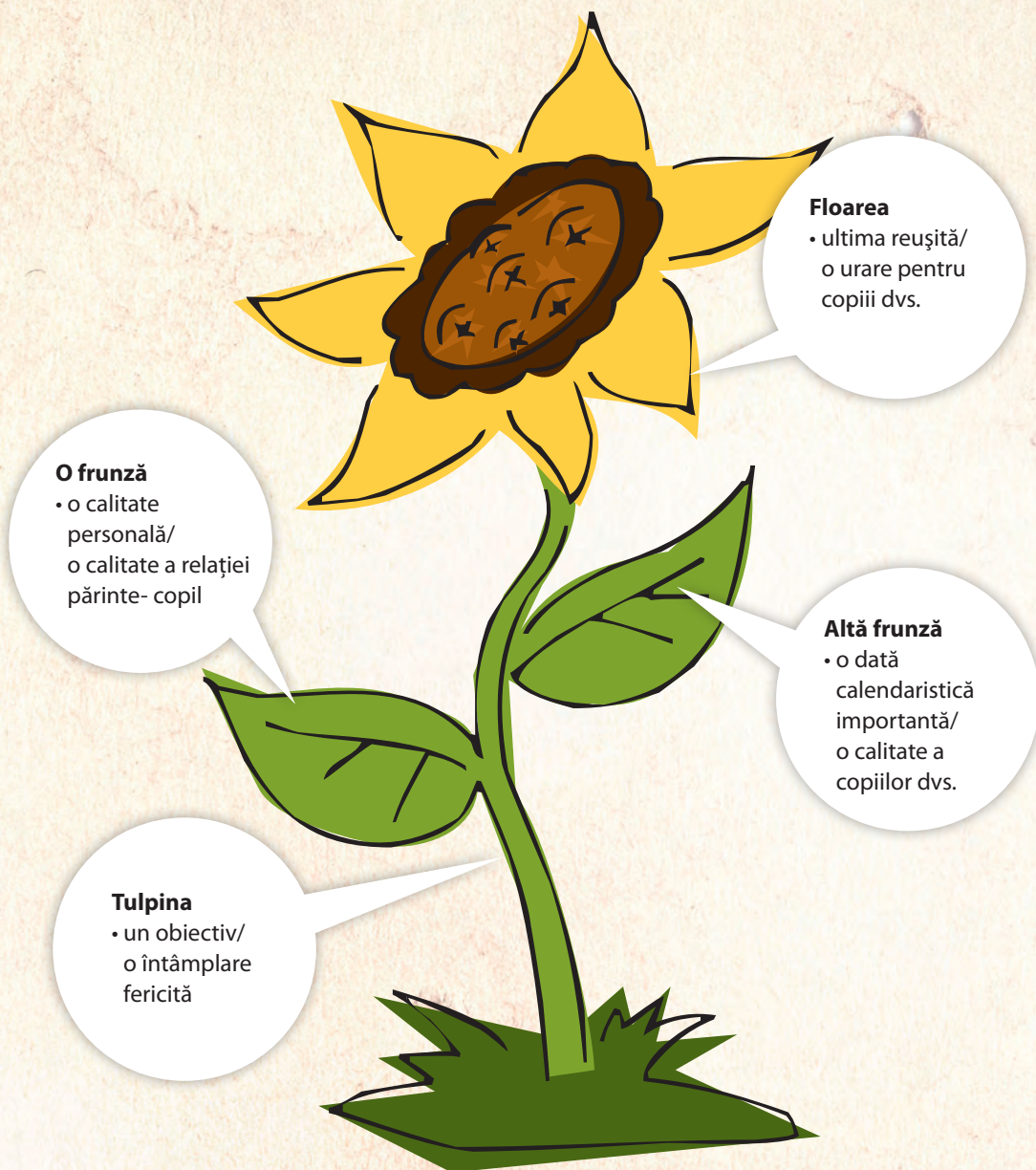
Fiecare persoană este importantă prin caracteristicile pe care le are. Acceptarea și respectarea propriei persoane este condiția înțelegerii și dezvoltării unei relații sănătoase cu sine și cu ceilalți.

Fișă de lucru „Floarea”

Decupați elementele unei flori, apoi lipiți-le pe o coală albă/colorată de hârtie sau într-o vază desenată pe o coală de flipchart/tablă. Prezentați celorlalți părinți ceea ce ați completat, conform sarcinilor de mai jos. Puteți introduce o sarcină suplimentară pentru rădăcină referitoare la meseria dorită.

O frunză	o calitate personală	o calitate a relației părinte- copil
Altă frunză	o dată calendaristică importantă	o calitate a copiilor dvs.
Tulpina	un obiectiv	o întâmplare fericită
Floarea	ultima reușită	o urare pentru copiii dvs.

„Evenimentele nu sunt niciodată absolute, rezultatele depind numai și numai de indivizi. Ele sunt o comoară pentru omul dibaci.”

Honoré de Balzac

2 ÎMPREUNĂ FACEM GOGOȘI

2 obiective SMART

- să proiecteze un eveniment educațional
- să organizeze diferite tipuri de evenimente în școală

Metode și tehnici

- brainstorming, lucru în echipă, analiza unor secvențe de film

Filmul activității

Suișuri și coborășuri. Relatați un eveniment plăcut din viața dvs. și unul mai puțin plăcut. Ce vă face să-l caracterizați astfel?

Dar dacă vă gândiți la școală, ce evenimente vă amintiți? Se notează cuvintele cheie din expunerile participanților pe o coală de flipchart pe care sunt desenați munți și văi.

Scara evenimentelor. Sarcina echipelor este de a planifica un eveniment (o nuntă, o zi de naștere, o petrecere etc.) prin enumerarea pașilor specifici. Ce face o învățătoare/un învățător în prima zi de școală? Cum vă pregătiți pentru o zi obișnuită de școală? Se subliniază că succesul unui eveniment presupune: idei creative, planificare, organizare, resurse, echipă, disponibilități, efort, bună dispoziție, muncă, satisfacție.

Actori și spectatori. Se proiectează o secvență de film despre evenimente educaționale pozitive și negative din viața unei școli (www.youtube.com). Se analizează, pe baza unor criterii: subiect, impact, învățături. Alegeți din evenimentele propuse unul pe care să-l organizați împreună cu echipa de părinți: seara bunicilor, taților, festivalul semințelor, sărbătoarea culorii verzi, gătitul unor produse cu drag (gogoși, plăcinte, dulciuri de post), decorarea școlii ca un cadou, expoziții outdoor cu lucrările copiilor și părinților, o zi dedicată obiceiurilor și tradițiilor din comună etc.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, obiecte de diferite culori, coli de flipchart, semințe, ingrediente, hârtie creponată
- ♥ ținta desenată pe o coală de flipchart
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Promovați evenimentele pentru părinți
- ♥ Folosiți creativitatea în ideile abordate
- ♥ Spargeți „conservele” culturale!
- ♥ Propuneți oferte variate de evenimente
- ♥ Creați momente speciale și emoționante de neuitat pentru participanți

Ce am câștigat?

Pe o țintă alcătuită din mai multe cercuri concentrice, plasați simboluri personale în funcție de cât de mult v-a plăcut activitatea. Cu cât sunt mai aproape de centrul țintei, cu atât obiectivele au fost atinse.

„Marile evenimente ale lumii au loc în creier.”

Oscar Wilde

O concluzie!

Un eveniment este un fapt însemnat, o întâmplare importantă, remarcabilă din viața socială sau particulară. Este necesar ca școala să își asume responsabilitatea în promovarea și organizarea evenimentelor educaționale împreună cu părinții. Evenimentul este o reală sursă de învățare, cunoaștere, comunicare și progres.

Fișă de lucru „Suișuri și coborâșuri”

Desenați pe această pagină „suișuri” și „coborâșuri”. Suișurile reprezintă evenimente plăcute, iar coborâșurile evenimente mai puțin plăcute. Marcați aceste evenimente cu titluri/idei principale/cuvinte cheie, perioada de timp în care s-au petrecut.

„Discriminarea este flagelul mileniului.”
Nelson Mandela

3 SSST... CINEVA VORBEȘTE!

2 obiective SMART

- să argumenteze importanța comunicării
- să practice tehnici de comunicare eficientă

Metode și tehnici

- joc de rol, exerciții de spargerea gheții, lucru în echipă, analiza produselor activității

Filmul activității

Să ne ascultăm! Ce ne spuneau părinții și persoanele semnificative din viața noastră în copilărie despre școală? Participanții primesc bilețele cu diferite cuvinte scrise sau desenate pe care sunt rugați să le prezinte în fața grupului (creion, optimist, educație, elev, șiret etc.). Registrul comunicării devine complet atunci când sunt folosite cele 3 tipuri de limbaj: verbal, nonverbal, paraverbal.

Papioane. Participanții sunt împărțiți pe echipe. Fiecare participant primește câte un papion (cu un mesaj pozitiv sau negativ): „ești extraordinar”, „am încredere în tine”, „nu te apreciez”, „ești rău”. În echipe, se creionează portretele „criminalilor” comunicării și „îngerilor” comunicării, prin raportarea la ceilalți în funcție de mesajul de pe papion. Sunt evidențiate astfel barierele în comunicare, discriminările, temerile, care conduc la conflicte în comunicare sau ceea ce facilitează respectul între participanți, buna comunicare și înțelegerea.

Decalogul comunicării. Facilitatorii invită participanții la o activitate frontală pentru dezvoltarea împreună a unui set de 10 reguli simple ale comunicării eficiente. Acestea se afișează și se respectă pe parcursul programului.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice

Resurse

- ♥ markere, culori, coli de flipchart, papioane de hârtie
- ♥ bilețele cu diferite cuvinte
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Ascultați activ
- ♥ Oferiți și primiți feedback pozitiv
- ♥ Cunoașteți nevoile celorlalți
- ♥ Comunicați prin mesaje verbale, nonverbale și paraverbale
- ♥ Exprimați emoțiile în comunicare

Ce am câștigat?

- ♥ Evaluați activitatea și gradul de implicare personală prin selectarea unor jetoane cu fețe care exprimă diferite emoții.

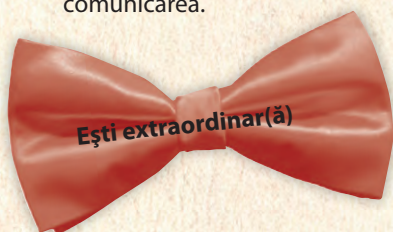
O concluzie!

Nu poți să nu comunici. Comunicarea presupune cunoaștere și stimă de sine. Comunicarea înseamnă luarea în considerare a nevoilor, intereselor și valorilor celui alt. O bună comunicare cu familia, școala, comunitatea conduce la rezolvarea conflictelor.

Fișă de lucru „Papioane”

Decupați din această fișă papioanele cu mesaje pozitive și negative utilizate de obicei în comunicare cu ceilalți. Lipiți-le pe gulerul colegilor/colegelor care participă la programul dedicat părinților, fără ca aceștia să cunoască ceea ce scrie pe papion. Solicitați participanților și alte mesaje cu care „se întâlnesc” frecvent. Identificați în echipele stabilite factorii care facilitează sau blochează comunicarea.

„Rădăcinile învățării sunt amare, dar fructele ei sunt dulci.”

Aristotel

4 EDUCAȚIA ÎN VIAȚA NOASTRĂ

2 obiective SMART

- să explice importanța educației în dezvoltarea personală și profesională
- să prezinte experiențele personale referitoare la educație

Metode și tehnici

- tehnici art-creative, brainstorming, exerciții de spargerea gheții, lucru în echipă, problematizare, dezbateri

Filmul activității

Fapte de viață. Povestiți celorlalți părinți

„Ce rol a jucat/nu a jucat educația în viața dvs.?”

„Există om fără educație?”

Posterul „Educația”. Creați un poster în echipă, în care să evidențiați rolul educației, al școlii pentru viitorul copiilor dvs. prin mijloace diferite (desene, cuvinte cheie, colaj). Cu ce ne ajută educația? Cu ce-i ajută educația? Va fi organizat un concurs de postere. Se dau premii pentru: cel mai haios, cel mai interesant, cel mai creativ, cel mai complex, cel mai convingător.

Roadele educației. Creați un colaj din semințe diferite și materiale reciclabile, reviste, ziare în care să evidențiați avantajele învățării la nivel personal, al familiei, la nivelul comunității. Dați exemple de personalități de succes pe care le apreciați. Cum credeți că au devenit ceea ce sunt? Cum vedeți parcursul copiilor dvs? Care este traseul lor educațional? Comentați trucerile motivaționale.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice

Resurse

- ♥ markere, culori, coli de flipchart, semințe, reviste, foarfece, materiale reciclabile, lipici, scotch
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Educația este pregătire pentru viață
- ♥ Educația este un lucru foarte important în viața fiecărui om
- ♥ Educația contribuie la valorificarea naturii umane în folosul societății
- ♥ Educația are două laturi - individuală și socială
- ♥ Educația este mixajul dintre a ști, a face, a fi
- ♥ Omul devine om numai dacă este educat
- ♥ Se învață în mod formal, informal și nonformal

Ce am câștigat?

Prezentați în fața grupului un mesaj scurt despre importanța educației în viața noastră. Completați fraza lacunară cu răspunsuri personale:

- ♥ Eu cred că educația mă ajută să...
- ♥ Participarea la programul ZEP este folositoare pentru că...
- ♥ Cartea este...
- ♥ Câștigul participării la educație înseamnă...

O concluzie!

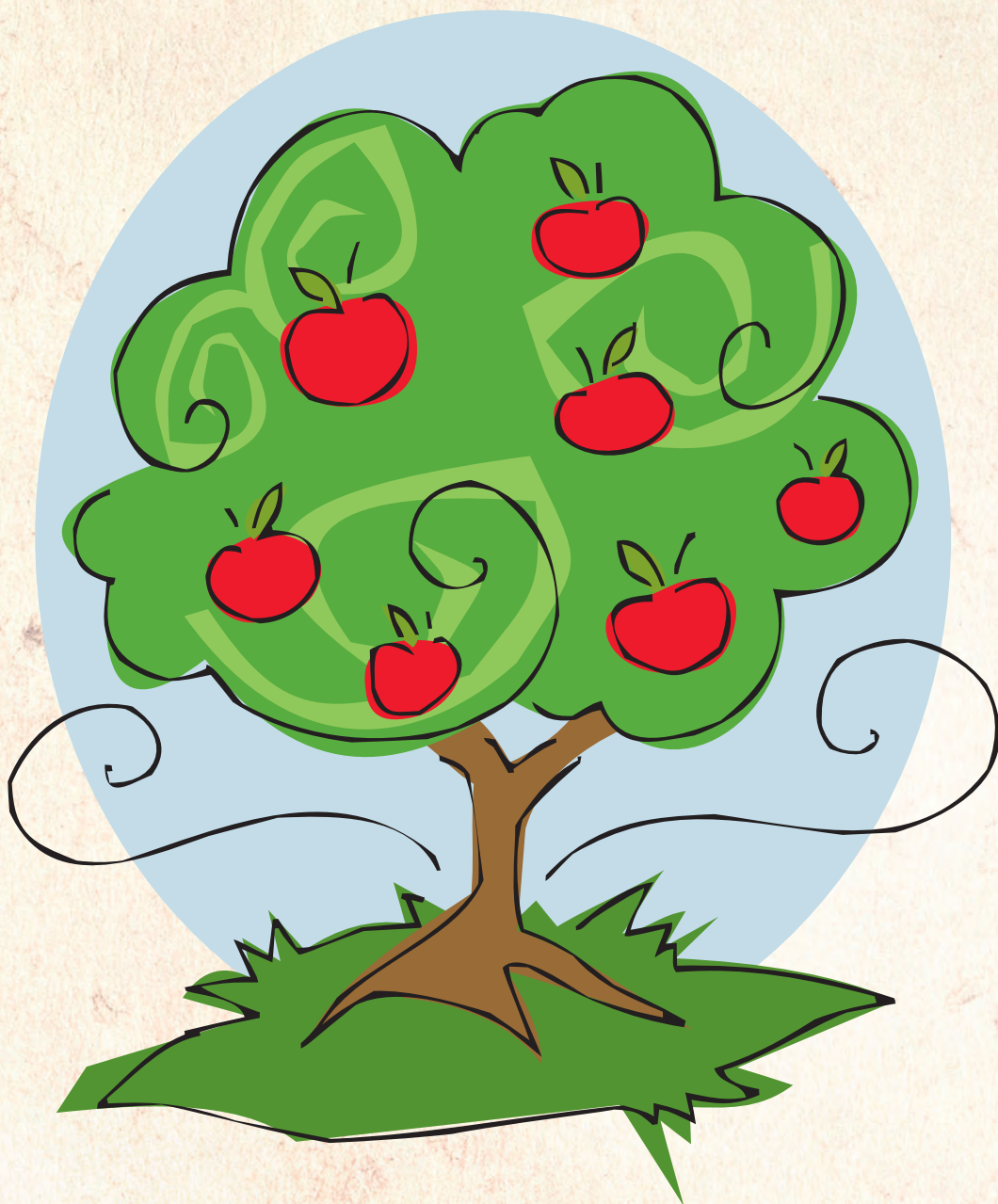
Fiecare persoană are un potențial propriu de dezvoltare. Pentru a obține rezultate de succes este necesar să știm care sunt punctele tari referitoare la modul în care învățăm.

Educația prin ansamblul de măsuri aplicate în mod sistematic (formal, informal, nonformal) ajută la dezvoltarea personalității umane.

Fișă de lucru „Copacul cu roadele educației”

Desenați și scrieți cuvinte cheie care să simbolizeze roadele educației, individual, în perechi sau în echipă.

„Este așa de greu, când trebuie să..., și așa de ușor, când ai o motivație.”

Annie Gottlier

5 MOTIVAȚIA PENTRU EDUCAȚIE

2 obiective SMART

- să argumenteze importanța motivației pentru învățare și educație
- să enumere tehnici simple motivaționale

Metode și tehnici

- joc de rol, tehnici art-creative, lucru în echipă, exercițiul, studiu de caz

Filmul activității

Remarci. Comentați următoarele mesaje ale copiilor:

„este greu”, „nu-mi place”, „mă enervează”, „nu mă atrage deloc”, „nu-mi va folosi niciodată”, „și, care-i scopul”, „teorie, m-am săturat”, „adios, școală”, „m-a pierdut de elev/elevă”, „nu mă mai interesează deloc ce se întâmplă”, etc. sau „super”, „sunt sărac, nu voi reuși”, „am trăit o experiență formidabilă”, „de mult nu a mai fost așa cool la ore”, „în sfârșit, un prof/o profă... altfel”, „nu știu cum, dar m-a atras, am participat cu atenție”, „am învățat ceva practic” etc. Facilitatorii invită participanții să identifice factorii care susțin sau împiedică participarea la educație a copiilor.

Motivați pozitiv/Motivați negativ. Echipele primesc scurte studii de caz cu situații în care părinții sprijină sau nu educația copiilor. Fiecare echipă descoperă și analizează motivele care au stat la baza comportamentelor „actorilor”.

Baloane care te înalță. Care este cel mai important balon din viața dvs.? Care te ridică? Care îți dă speranță? Găsiți exemple de motive pentru a învăța. Identificați exemple de motive în povești de viață de succes. Invitați personalități de marcă din comunitate.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, culori, coli de flipchart
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Identificați abilitățile și competențele existente
- ♥ Susțineți educația copiilor prin implicarea în viața școlii
- ♥ Recompensați imediat și variat (material sau simbolic) copiii
- ♥ Evitați aprecierile negative (ironii, critici)
- ♥ Exprimați încrederea
- ♥ Identificați, valorizați „unicitatea” fiecăruia
- ♥ Stimulați independența și responsabilitatea

Ce am câștigat?

- ♥ Ce v-a motivat în activitatea de astăzi?
- ♥ Cum puteți fi puternic, valoros, în acțiune? Folosiți cuvinte, simboluri, desene care să arate ce vă motivează pe dvs. să acționați.

O concluzie!

Educația are un rol esențial în viața oamenilor. Este alegerea noastră dacă dorim să învățăm sau nu. Educația te învață să fii puternic, valoros, dinamic, flexibil și formează cetățeni responsabili, echilibrați, motivați spre acțiune și schimbare.

Fișă de lucru „Este importantă educația?”

Analizați studiile de caz în care părinții oferă suport sau nu pentru participare la educație a copiilor. Identificați finaluri fericite pentru studiile de caz. Găsiți motive și soluții. Creați alte studii de caz, cu inspirație din experiențele personale.

„M. ajunge de la școala acasă. Mama o întreabă ce a învățat, cum au fost colegii, ce i-a spus învățătoarea/învățătorul. Apoi îi pregătește masa. Tatăl este plecat la muncă în Italia. În curând vor veni de la liceu sora și fratele mai mari. Mama este casnică. După efectuarea temelor, mama le solicită ajutorul pentru munca în gospodărie.”

„Dimineața. Ora 7.00. Cu o oră înainte de începerea școlii. Toți ai casei dorm: părinții și cei 5 copii. Tatăl a venit târziu aseară acasă. Mama nu-i trezește pe copii să-i trimită la școală. Părinții nu știu să scrie sau să citească. Venitul lor constă doar în alocația copiilor și ajutorul social de la primărie, sau muncile sezoniere.”

„Școala nu vă folosește la nimic
Hai la muncă sau vedem noi. Câți au școală
și nu au serviciu?! Cât să scrii
și să citești, atât. Iar fetele
la măritat, să aibă
grijă de casă, ce atâta
emancipare.”

Două broscuțe au aterizat într-un borcan cu smântână. După ce au încercat de câteva ori să sară afară, și-au dat seama că oala era prea înaltă și nu vor reuși. Una dintre ele și-a pierdut încrederea:

- Am obosit, degeaba tot încercăm, nu vom reuși! Și s-a lăsat să alunece ușor pe fundul oalei.
- Nu te lăsa, nu te lăsa surioară!

Broscuța cea optimistă a început să dea cu și mai multa îndârjire din piciorușe și, nu după mult timp, smântâna s-a făcut unt! Broscuța și-a făcut vânt și a sărit afară.

Mai multe broscuțe și-au propus să ajungă pe vârful unui munte înalt. Au organizat un concurs. S-au adunat spectatorii. Se auzeau de pe margine: Nu vor reuși, muntele e prea înalt! Sigur vor cădea! Sigur vor obosi! Ce rost are? Oricum nu primesc niciun premiu!

Rând pe rând broscuțele începură să abandoneze. Doar una singură se cățăra mai departe. Cu multă ambiție și cu efort reuși în cele din urmă să ajungă sus. Unul dintre spectatori a dorit să afle cum anume a reușit broscuța să termine cursa. Așa s-a aflat că... broscuța învingătoare era SURDĂ!

„Pe căi aspre, către stele.”
Proverb latin

6 LA CE BUN EDUCAȚIA?

2 obiective SMART

- să prezinte rezultate concrete ale educației în viața reală
- să elaboreze un plan de acțiune pentru dezvoltarea traseului educațional

Metode și tehnici

- exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, brainstorming, lucru în echipă

Filmul activității

Ce-mi place/ce nu-mi place la școală? Facilitatorul notează răspunsurile pe o coală de flipchart/tabla pentru ambele variante: de ce-i place copilului să meargă la școală sau de ce nu-i place să meargă la școală. Sunt „culese” perspectivele părinților, cadrelor didactice, directorilor reprezentanților comunității. Care sunt rezultatele, avantajele, beneficiile educației?

Educația. Creați un pliant, un semn de carte, desene pe tricouri, pălării sau șepci care să conțină mesaje despre importanța și rezultatele educației. Ce mesaje despre educație transmitem copiilor noștri?

Hexagonul motivației. Discutați relația dintre școală și familie pentru o implicare activă în educația copiilor.

Ce? De ce? Cum? Unde? Când? Cu cine? Participanții apreciază următoarele afirmații pentru copiii lor: da, nu, nu știu.

♥ Ce învăț îmi este de folos.

♥ Calificarea pentru care studiez mă ajută.

♥ De obicei, am succes la școală și acest succes îmi dă încredere în mine.

♥ Ceilalți (colegi, profesori, familie) mă plac dacă învăț.

♥ Estimez că, dacă nu învăț, acest lucru are urmări neplăcute.

♥ Ce învăț îmi place și este interesant.

♥ A învăța mi se pare distractiv, o adevărată plăcere.

Elaborați un plan de acțiune în 5 pași pentru implicare în viața școlii și educația copiilor.

Beneficiari

♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

♥ markere, culori, coli de flipchart
♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

♥ Sărbătoriți progresele

♥ Oferiți feedback predominant pozitiv

♥ Stimulați autocunoașterea

♥ Facilitați asumarea obiectivelor

♥ Creați așteptări înalte

Ce am câștigat?

Pe o linie linie continuă gradată, de la 1 la 5 (1- nu voi aplica ce am învățat; 5- voi aplica cu siguranță), participații sunt invitați să bifeze, pe rând, locul care li se potrivește.

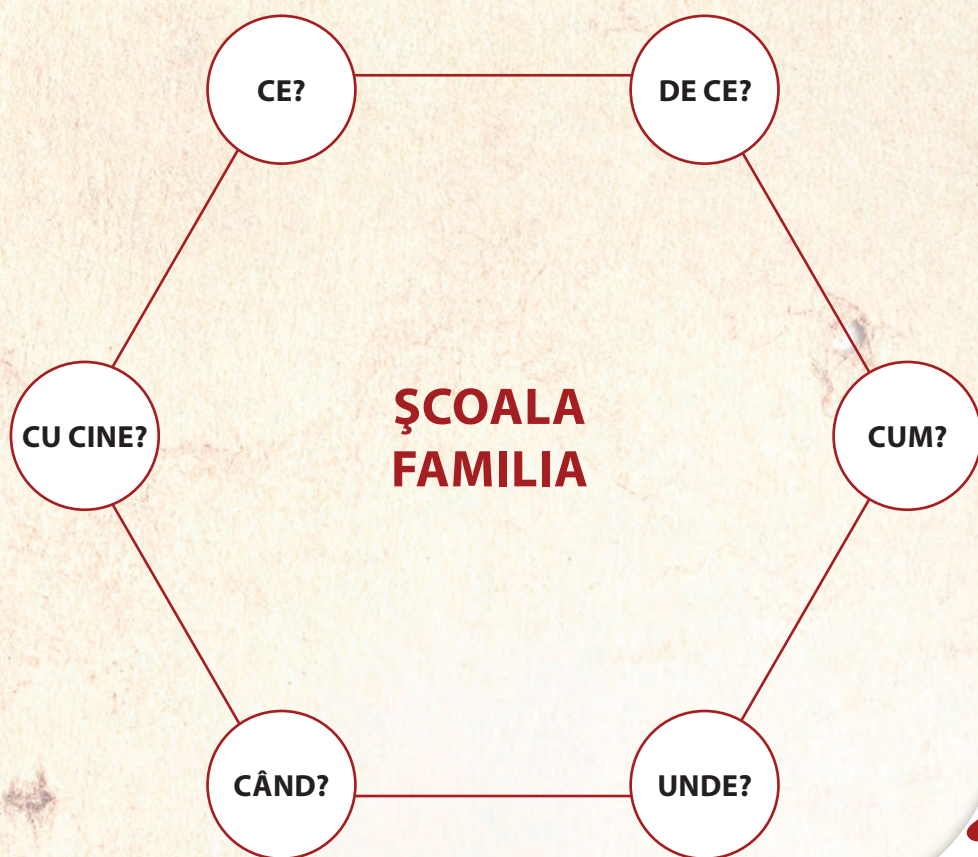
O concluzie!

Relația dintre efortul depus, rezultatele așteptate și beneficiile estimate constituie ecuația comportamentului motivat.

Fișă de lucru „Hexagonul motivației pentru educație”

Discutați relația dintre școală și familie din perspectiva celor 6 întrebări motivaționale.

Elaborați un plan de acțiune pentru o implicare mai eficientă în viața școlii și educația copiilor.

„Îndrăzniți să învățați.”

Horațiu

7 ÎNVĂȚAREA, ȘANSA PENTRU MINE

2 obiective SMART

- să enumere beneficii ale învățării
- să manifeste atitudini pozitive față de învățare

Metode și tehnici

- vizionarea unor secvențe de film, exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, lucru în echipă, metafora și scenariul metaforic

Filmul activității

Vitamină pentru... creștere, memorare, schimb, înțelegere, organizare, reorganizare, interpretare, transformare, valorizare, succes, sărăcie, discriminare, conflicte, boli. Participanții sunt rugați să prezinte propriile metafore despre învățare. Facilitatorii vor stimula creativitatea grupului oferind exemple: învățarea este ca un tractor, un tort de ciocolată, o grădină, un munte etc. Învățarea este plină de oportunități, suntem responsabili de accesul la această comoară launtrică. În echipe, construiți din materiale reciclabile spațiul unde învață copilul dvs. în prezent și spațiul unde v-ar plăcea să învețe.

Discuții frontale. Cum interveniți dvs., ca părinte pentru a crea mediul de învățare din școală, acasă?

Ce știu să fac? Ce-mi place să fac? Dați exemple de activități preferate, mai puțin preferate, deloc preferate. Mai învățăm ca părinți? Unde învățăm mai bine? La școală, acasă, pe stradă, la telefon sau pregătind masa, înotând într-un râu, admirând focul? Ce ați învățat de la alții? Ce v-ați dori să învățați? Ce transmiteți copiilor dvs.? Cum învață plantele, animalele? Ce simțiți atunci când învățați ceva? Dezvoltați scurte discuții despre stiluri de învățare, inteligențe multiple, inteligența emoțională.

Plicul. Semnarea contractului personal de învățare.

De azi înainte:

- ♥ Voi înceta să...
- ♥ Voi începe să...
- ♥ Voi continua să...

Data și semnătura părintelui.

Contractele vor fi introduse în plicuri și înmânate facilitatorului.

Plicurile vor fi înapoiate părinților la finalul întregului program când se vor analiza și discuta răspunsurile.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli de flipchart, plicuri, coli A4
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Stimulați motivația și atitudinea pozitivă pentru învățare
- ♥ Formulați conștient scopuri și obiective clare și precise
- ♥ Identificați stilul de învățare
- ♥ Exersați deprinderi eficiente de studiu
- ♥ Aplicați regulile de igienă a învățării: orar, rechizite, masă/birou etc.

Ce am câștigat?

- ♥ Fiecare participant va scrie cu litere de tipar pe tablă/flipchart un cuvânt ce ilustrează cum s-a simțit în cursul activității desfășurate. Dacă nu știe să scrie va fi ajutat de un coleg sau de facilitator.
- ♥ Cum interveniți dvs., ca părinte pentru a schimba mediul de învățare din școală, de acasă?

O concluzie!

Învățarea reprezintă interpretarea realității în moduri diferite, „implică înțelegerea lumii prin reinterpretarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor” (Ramsden, 1992). Atitudinile față de învățare sunt cele mai importante: curiozitatea, pasiunea, interesul pentru cunoaștere, dorința de a învăța, de a trăi noi experiențe, de a experimenta.

„Aceasta este ceea ce vreau să știu, ceea ce mă interesează, ceea ce am nevoie!”

Fișă de lucru „Plicul”

Scrieți și semnați contractul personal de învățare.

De azi înainte...

1. Voi înceta să...
2. Voi începe să...
3. Voi continua să...

Data...

Semnătura..

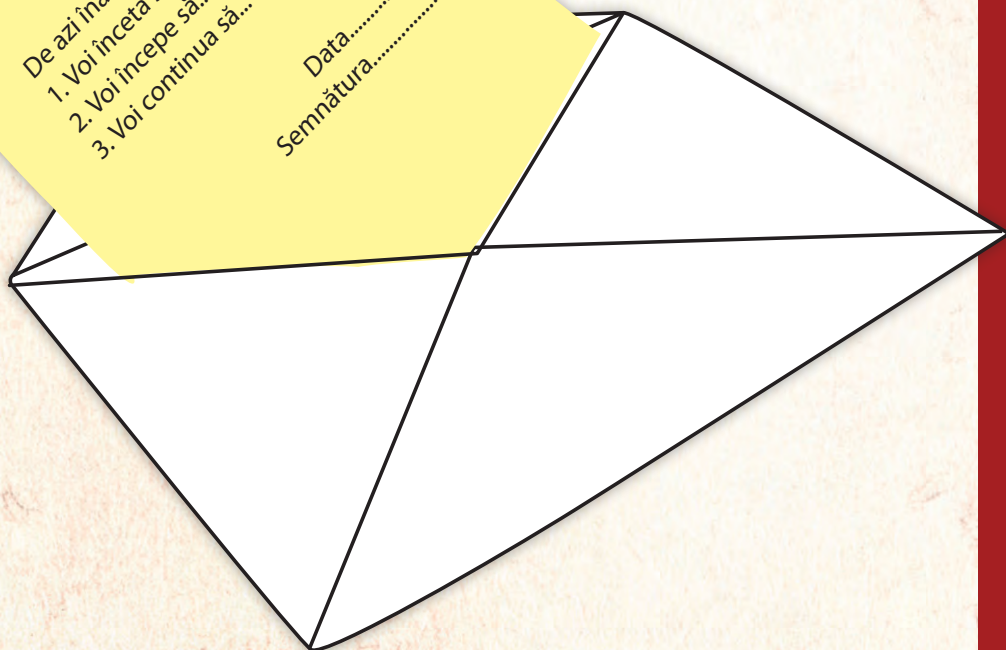
Contract personal de învățare

De azi înainte...

1. Voi înceta să...
2. Voi începe să...
3. Voi continua să...

Data.....

Semnătura.....

„Meseria este brătară de aur.”

Proverb românesc

8 BIJUTERII ȘI MESERII

2 obiective SMART

- să analizeze meseriile practicate în comunitate
- să identifice activități profesionale viitoare

Metode și tehnici

- exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, lucru în echipă, brainstorming

Filmul activității

Ce este munca pentru dvs.? Un tur de sală sub forma unui brainstorming solicită fiecare participant la exprimarea propriilor opinii despre ce înseamnă a munci.

Cred că voi reuși pentru că...

Fiecare participant va spune despre el punctele tari care îl recomandă pentru practicarea unei meserii. Aceste scurte caracterizări se vor utiliza în jocuri de rol angajator-angajat. Facilitatorul evidențiază relația dintre învățare, carieră, marketing personal. Se realizează propria reclamă prin picturi pe pânză.

Târgul produselor. Organizați un atelier creativ în care participanții să „meșterească” produse și instrumente specifice diferitelor meserii. Expuneți aceste produse și discutați despre meseriile alese: descriere, responsabilități, traseu educațional. Dacă ați avea o sumă mare de bani ce afacere ați deschide? Ce meserii ați dori să practice copiii dvs.?

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli de flipchart, acuarele, pensule, pânză foarfece, materiale reciclabile, lipici, scotch
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Citiți părinților biografiile oamenilor care au schimbat lumea
- ♥ Încurajați părinții să practice diferite activități prin care să capete experiență
- ♥ Susțineți importanța fiecărei meserii
- ♥ Stabiliți legături cu Agențiile de Ocupare, ONG-uri
- ♥ Facilitați înscrierea părinților la programele „A doua șansă”

Ce am câștigat?

Participații vor fi încurajați să creeze în echipă un jurnal al implicării în activitățile de consiliere. Jurnalul poate fi realizat prin cuvinte cheie și desene, care să surprindă cele mai importante momente trăite de participanți

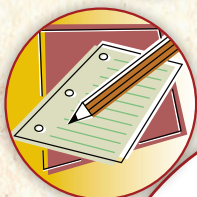
O concluzie!

Experiențele din viața noastră, resursele pe care le avem, calitățile, aptitudinile și talentele, tot ce învățăm, schimbările pe care le facem zilnic cu propria persoană constituie „bijuteriile” construcției carierei noastre. Orice implicare profesională anterioară ne ajută să ne îmbogățim colecția de „bijuterii”.

Fișă de lucru „Munca”

Bifați și analizați imaginile de mai jos care au legătură cu munca. Creați două imagini care simbolizează munca.

"Să ne îmbogățim reciproc din diversitatea noastră."

Paul Valery

9 CE GÂNDIM DESPRE DIVERSITATE?

2 obiective SMART

- să exprime opinii personale despre diversitate
- să experimenteze situații specifice multiculturalității

Metode și tehnici

- exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, lucru în echipă

Filmul activității

Am avut noroc/ghinion pentru că...

Participanții sunt invitați să completeze cele două fraze lacunare de mai sus. Facilitatorii analizează asemănările și deosebirile dintre opiniile participanților. Ce gândim despre ...un german, un spaniol, un român, un rrom, un maghiar? Sunt evidențiate stereotipurile/miturile despre diferite identități culturale.

Expoziția foto. Cunoașterea „culturii” celuilalt debutează cu propria persoană. Facilitatorii solicită participanților să se fotografieze între ei. Se va organiza o expoziție cu fotografiile acestora. Fiecare fotograf prezintă creația personală: nume, prenume, trăsături, ce simte și ce gândește. Se inițiază o discuție despre ce îi face unici, speciali, ce tradiții sau obiceiuri au în familiile lor.

Trenul diversității. Se împart participanții în 4 echipe după criteriul „continente”: Europa, Asia, America, Australia. Fiecare echipă primește o fișă de lucru în care sunt prezentate 10 personaje. Se vor alege 3 persoane cu care doresc să călătorească în jurul lumii și 3 persoane pe care le resping. Vor fi analizate și argumentate opțiunile fiecărei echipe. O altă sarcină este de a rezolva un puzzle din 6 elemente prin care să găsească soluții pentru promovarea diversității: empatia, comunicarea asertivă, cunoașterea celuilalt, toleranța, încrederea, umorul.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli de flipchart, aparat foto, fișe de lucru
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Descoperiți diversitatea
- ♥ Promovați calitățile personale
- ♥ Identificați obiceiurile și tradițiile celor de lângă noi
- ♥ Acceptați pe ceilalți cu propriile motivații, preferințe, aspirații
- ♥ Demontați stereotipurile
- ♥ Facilitați comunicarea interculturală
- ♥ Promovați echitatea
- ♥ Manifestați deschidere față de diversitate

Ce am câștigat?

Participanții sunt rugați să exprime pe o umbrelă desenată pe tablă/ flipchart sau un șablon creat de facilitator impresii trăite în urma acestei activități: un gând, o emoție, un desen simplu, o notă, o culoare.

O concluzie!

Ce bine că suntem diferiți! Diversitatea este o mare provocare, prin care acționezi și construiești împreună cu cei din jur. Cheia este să manifesti încredere în tine și în ceilalți. Toleranța, înțelegerea, comunicarea, respectul și acceptarea reprezintă ingrediente importante pentru conviețuirea cu ceilalți. Valorificarea potențialului multicultural este dovada concretă a asumării și identificării diversității.

Fișă de lucru „Trenul diversității”

Selectați 3 persoane cu care ați dori să călătoriți în jurul lumii și 3 persoane cu care nu ați dori să fiți împreună în această călătorie. Motivați alegerile. Adăugați și alte personaje.

1. Un copil de 10 ani care nu știe să scrie și să citească
2. O femeie însărcinată
3. Un tânăr care fumează
4. Un bărbat de 40 de ani orb
5. Un preot
6. O tânără care este șomeră de câțiva ani
7. O femeie murdar îmbrăcată
8. Un inventator savant
9. Un chinez foarte priceput
10. O învățătoare blondă

"Libertatea este ocazia de a lua decizii."
Kenneth Hildebrand

10 DECIZIILE SUNT LA NOI!

2 obiective SMART

- să identifice cele mai importante decizii personale
- să aplice pașii luării unei decizii în diferite situații de viață

Metode și tehnici

- exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, lucru în echipă

Filmul activității

Decizii de viață. Enumerați cele mai importante decizii personale, de exemplu: căsătoria, copiii, școala, meseria, construcția casei, educația etc. Cum ați luat deciziile? Cine v-a ajutat? Ce urmări au avut deciziile luate? Sunt cele mai bune decizii? Ce decizii ați luat azi? Ce hotărâri/alegeri ați făcut azi? Care a fost decizia cea mai grea? Cum luați decizii în situații de criză (șomaj, repetenția copilului, incendiu, lipsa banilor, stare de sănătate precară/boală)?

Sensuri și scopuri în viață. Creați un colaj folosind doar figuri geometrice de același tip (exemplu: cercuri roșii, triunghiuri verzi, pătrate albastre) despre propria viață în prezent. Facilitatorul stimulează grupul să răspundă la următoarele întrebări: Cum vă evaluați până în prezent propria viață? Sunteți mulțumiți de viața pe care o trăiți? Cum vedeți derularea vieții dvs. peste 3 ani, 5 ani, 10 ani, 20 de ani? Ce scopuri aveți în viață? Care sunt resursele pe care vă puteți baza? Ce elemente dau sens vieții dvs., fac viața dvs. importantă?

Visul. Participanții sunt invitați să deseneze propriul vis. Fiecare prezintă în fața grupului visul personal și 3 activități pe care trebuie să le facă pentru îndeplinirea acestuia. Se repetă exercițiul pentru visul legat de educație/școală. Se recomandă lucrul în echipă. Ce decizii sunt importante pentru participarea la educație/școală, ca părinți?

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli de flipchart, figuri geometrice de diferite culori, scotch, lipici
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ Analizați factorii care influențează luarea deciziilor
- ♥ Determinați și explorați alternativele
- ♥ Alegeți cea mai bună alternativă
- ♥ Luați decizia, apoi imediat elaborați planul de acțiune
- ♥ Îndrăzniți să luați decizii
- ♥ Fiți responsabili pentru deciziile luate

Ce am câștigat?

Fiecare participant este solicitat să prezinte impactul asupra propriei persoane referitor la decizia care l-a marcat cel mai mult, din cele povestite de membrii grupului, din care are de învățat pentru viitor.

O concluzie!

A lua decizii este o abilitate importantă în viață care presupune antrenament. Oamenii iau decizii diferite în funcție de valorile și convingerile personale. Unele decizii pot schimba viața. O decizie eficientă presupune: identificarea alternativelor posibile, analiza plusurilor și minusurilor pentru fiecare alternativă, alegerea celei mai bune alternative din cele găsite.

Fișă de lucru „Visul”

Alegeți, decupați și desenați figuri geometrice de aceeași formă, apoi creați un colaj care să reprezinte visul dvs. sau ceea cum doriți să fie viața dvs. peste 10 ani.

"Succesul, în mare parte, să ne străduim deci și să stăruim."

Seneca

11 AM VALOARE!

2 obiective SMART

- să exemplifice modele de succes
- să aplice planuri de acțiune pentru succesul personal

Metode și tehnici

- exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, lucru în echipă, dezbateri

Filmul activității

Succes și performanță. Ce este pentru dvs. succesul? Ce înseamnă a avea succes? Considerați că aveți succes? Dați exemple de succese din viața personală! Prezentați ultimul succes în fața grupului.

Întâlnirea cu o personalitate de succes. Astăzi va fi o zi foarte frumoasă pentru că avem întâlnire cu personalități de succes. Ce înseamnă în opinia dvs. un om de succes? Se va desena conturul unui om în mărime naturală și se vor lipi pe acesta imagini decupate din ziare și reviste care să reprezinte diferite caracteristici ale unui persoane care are succes. Fiecare participant va relata pe scurt cu ce personalitate din familie, din școală, de la serviciu, din comunitate, din viața publică din România sau din întreaga lume va avea întâlnirea: ce i-ar spune despre sine, ce apreciază la el/ea, ce-i interesează să afle, de ce-l respectă, ce secret i-ar împărtăși?

Programare și acțiune pentru succes. Participanții vor lucra individual sau în echipă pentru obținerea unor rezultate concrete: realizarea picturilor pe pânză, decorarea unui perete din școală, prepararea covrigilor, confecționarea unui album foto al clasei sau al participării părinților la program, interviu cu o persoană din comunitate care a reușit în viață, crearea (cu suport) a unui newsletter (1-2 pagini) despre istoria de viață a acestuia.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli flipchart, ziare, reviste, foarfece, lipici
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

- ♥ „Cred că unul dintre cele mai importante riscuri în viață este să nu ai niciodată curajul să riști.”

Oprah Winfrey

- ♥ „Mergi cu încredere în direcția visurilor tale. Trăiește viața pe care ți-ai imaginat-o.”

Henry David Thoreau

Ce am câștigat?

Pe o scară cu 10 trepte, fiecare participant se autoevaluează și se plasează în urma activității la nivelul la care se consideră. Ceilalți colegi/colege au dreptul să adreseze întrebări despre achizițiile dobândite.

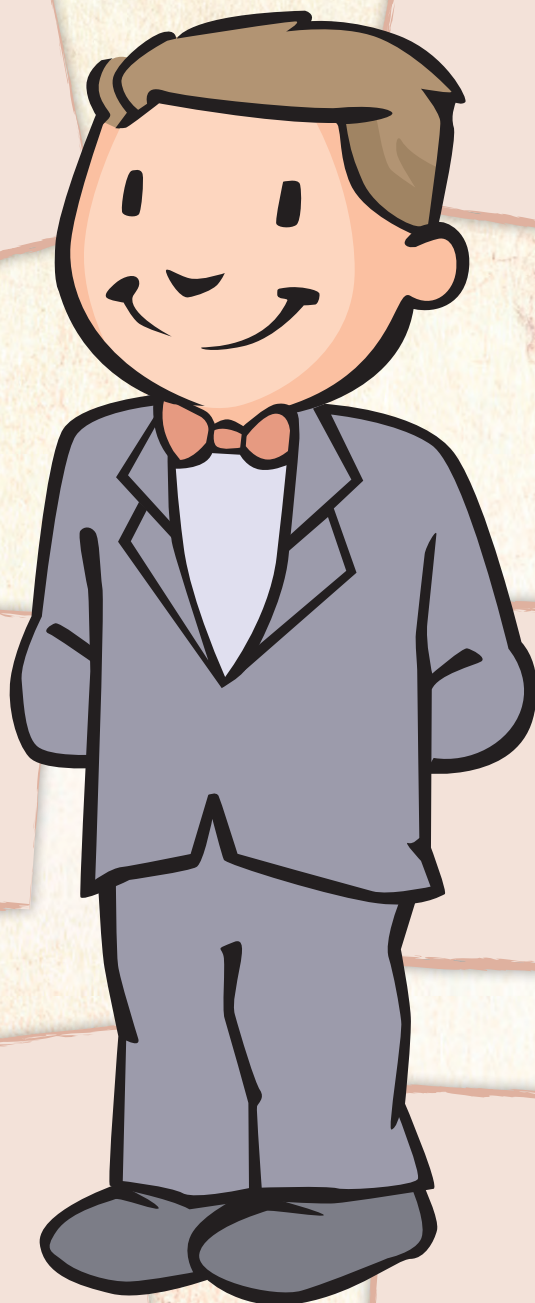
O concluzie!

Succesul înseamnă valorizarea la maximum a potențialului. Pentru atingerea succesului sunt necesare: pregătire, disciplină, muncă, perseverență, pasiune, energie, decizie, idei noi, curaj pentru depășirea eșecurilor/obstacolelor și bucurie de a trăi.

Fișă de lucru „Succesul”

În echipe, creați portretul unui om de succes, prin identificarea caracteristicilor acestuia, pe care să le scrieți sau să le lipiți după ce le-ați decupat din ziare și reviste, în cadranele plasate de jur împrejur.

"O frunză ce lucrează de una singură nu face umbră."

Chuck Page

12 SUNTEM O ECHIPA

2 obiective SMART

- să identifice caracteristici definitorii ale echipei
- să practice lucrul în echipă

Metode și tehnici

- exerciții de spargerea gheții, tehnici art-creative, lucru în echipă

Filmul activității

Din ce echipe faci parte? Faceți o incursiune în grupurile și echipele de care aparțin sau au aparținut participanții. Care este echipa sportivă preferată? Ce vă place la aceste echipe?

Roluri în echipă. Desenați un simbol al echipei, în echipă, cu inspirație din natură. Se afișează rolurile jucate de membrii echipei. Fiecare participant identifică rolul pregnant jucat în echipele de care aparține. Ce roluri pot fi jucate de părinți în promovarea educației și valorizării acestora de către copii. Se analizează avantajele și dezavantajele muncii în echipă. Elaborați un refren care să susțină ideea echipei, pe care să-l cânte toți membrii.

Împreună în Centrul de Resurse pentru Părinți (CRP).

Participanții se împart în 3 echipe (nume celebre de clădiri din lume). Se desemnează în fiecare echipă, prin negociere, un lider, care va ține legătura cu juriul alcătuit din facilitatori. Fiecare echipă primește un set identic de materiale și are sarcina de a construi un CRP în miniatură, care să combată abandonul în școala din care copiii lor fac parte, care să susțină învățarea, motivația și succesul copiilor, în decurs de 50 de minute, cu ajutorul unui pachet cu materiale identice: reviste, textile, scobitori, lipici, foarfece, markere etc. Câștigă echipele care obțin scoruri ridicate la: prezentare, aspect estetic, funcționalitate, lucru în echipă al membrilor, folosire eficientă a timpului, utilizare a consumabilelor.

Beneficiari

- ♥ părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității

Resurse

- ♥ markere, creioane colorate, coli de flipchart, reviste, textile, scobitori, lipici, foarfece
- ♥ timp- 1h ½

Trucuri motivaționale

Echipa ZEP

- ♥ este un grup de persoane cu obiective comune
- ♥ folosesc împreună resurse, efort, timp
- ♥ se diferențiază și se completează
- ♥ se simt responsabili pentru rezultatele obținute

Ce am câștigat?

Participanții evaluează activitatea desfășurată prin acordarea de procente, pentru fiecare categorie: implicare, participare, exersare de abilități, învățare de concepte etc. Cel mai mult-100%, cel mai puțin 0%.

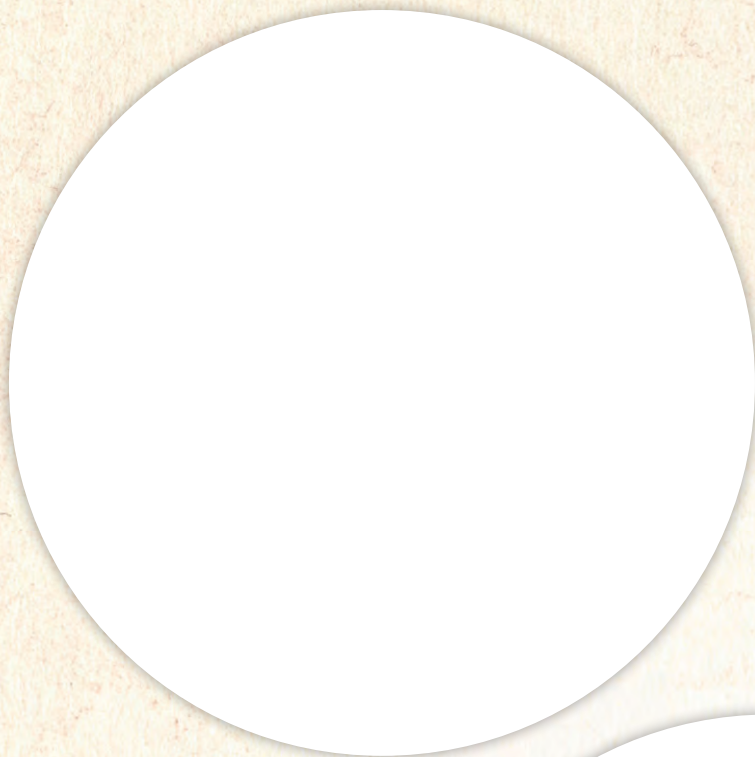
O concluzie!

Deoarece este un fenomen complex, pentru combaterea absenteismului și abandonului școlar, echipa este o necesitate. Abilitatea de a lucra împreună, prin care oameni obișnuși pot obține rezultate neobișnuite. Într-o echipă trebuie să vă implicați, să îndepliniți sarcinile, să solicitați feedback permanent, să vă asumați responsabilitatea.

Fișă de lucru „Parteneriatul școală- familie. Roluri în echipă”

Desenați două lucruri importante pentru dvs.! Apoi desenați două lucruri importante pentru echipă. În echipe, elaborați simboluri pentru echipă.

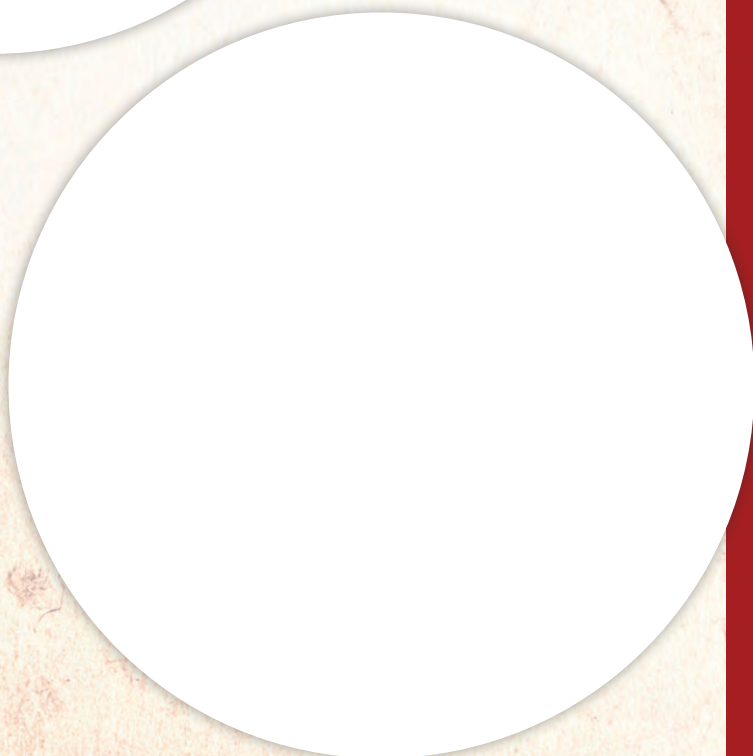

Roluri în echipă

- **Conducătorul:** atribuie sarcini, controlează rezultate, motivează
- **Promotorul:** vine permanent cu idei noi, inovează
- **Supraveghetorul:** evaluează activitatea colegilor săi
- **Executantul:** face tot ce i se cere, aplică
- **Susținătorul:** ridică moralul celorlalți în situații dificile
- **Investigatorul:** explorează ideile în profunzime
- **Finalizatorul:** trage concluziile, retușează rezultatul final

(Adaptare după Belbin:

Roluri în echipă)

7.5. CELE MAI DE SUCCES

Experiența concretă de lucru cu părinții din cele peste 200 de școlile dezavantajate socio-economic în perioada 2010-2013 ne-a arătat că școala poate interveni cu succes în atragerea părinților, ca parteneri reali ai școlii prin:

Organizarea unor întâlniri, evenimente, informări, sesiuni de consiliere individuală și de grup pentru părinți

Crearea (împreună cu grupul de părinți sau în grupuri mixte copii-părinți) unor materiale educaționale de tip informativ și formativ pentru părinți (pliante, newsletter, poster)

Elaborarea unor studii, cercetări, rapoarte, investigații, analize de nevoi ca bază de pornire pentru dezvoltarea programelor de consiliere destinate părinților

Organizarea unor grupuri de discuții despre nevoile copiilor și așteptările familiei

Dezvoltarea la părinți a unor abilități și atitudini pentru comunicare și relaționare eficientă, management al emoțiilor, management al conflictelor, implicare în activități educaționale

Organizarea unor activități creative, ateliere de lucru cu părinții sau părinți-copii pentru confecționarea unor produse (genți din materiale reciclabile, felicitări creative pentru diferite evenimente, crearea costumelor pentru serbări, părinții învață copiii meșteșuguri tradiționale, gătim împreună etc.)

Schimburi de experiență, vizite inter-școli la care pot participa și părinții

Crearea unui Centru al părinților în școală pentru discutarea unor soluții la provocările, problemele pe care le întâlnește familia și copilul pe parcursul educațional

Organizarea unor evenimente cu invitarea reprezentanților comunității – bunici, medici, antreprenori, soliști de muzică populară, învățătoarea, părinți plecați la muncă în străinătate, părinți care și-au susținut copiii pentru a merge la școală – care vor povesti experiențele de viață, motivația și parcursul pe care l-au avut pentru a ajunge să fie respectați în comunitate

Exemple de bune practici 2010-2013

Pe baza rapoartelor de activitate, a vizitelor de monitorizare în școli, a discuțiilor cu directorii, cadrele didactice, părinții și elevii, cu mediatorii școlari, a întâlnirilor cu facilitatorii față în față, la cursurile de formare sau pe platforma online, am identificat **activități reprezentative pentru componenta Consilierea părinților**. Bunele practici evidențiază tematici, metode, activități pe care facilitatorii le-au utilizat într-o modalitate creativă și de susținere, pentru ca cei interesați să acționeze ca o echipă și să vină cu drag la școală. Selectați ideile care vă inspiră și aplicați-le în activitățile pe care le inițiați cu părinții.

♥ **Contract:** „Eu spun DA, Hai la școală”, întărește convingerea participanților despre necesitatea frecventării școlii.

♥ **Posterul:** Roadele educației, Școala prietenoasă

♥ **Semnul de carte** a conținut mesaje create de părinți pentru copiii lor, despre importanța educației.

♥ Ce au spus părinții despre cei mai importanți pași **pentru traseul educațional al copiilor:**

- „să vin mai des la școală ca să mă interesez despre cum învață copilul meu”
- „să fiu mai atent la cum petrece timpul liber copilul”
- „să aflu mai multe lucruri despre talentele copilului, la ce anume se pricepe el mai bine”
- „să vorbesc mai mult cu el despre cât de important este să meargă mai departe cu școala”

♥ **Ce este comunicarea?** Factorii care facilitează și blochează comunicarea, colaj cu imagini despre ceea ce este comunicarea în viziunea părinților. Cum să ascultăm eficient - importanța comunicării eficiente, ascultarea activă a propriului copil și identificarea nevoilor pe care acesta dorește să le comunice.

♥ **Joc de rol/scenete**

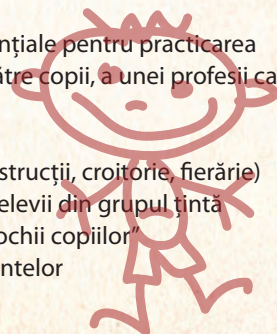
- Ministrul și subalternii săi - rolul decidenților, idei despre educație, modalități de reducere a abandonului școlar
- Pot fi copil/părinte pentru o zi? - cunoașterea sarcinilor/responsabilităților pe care ar trebui să le îndeplinească un copil/părinte într-o zi

♥ **Bijuterii și meserii**

- Părinții au descris meseriile preferate și au identificat aspectele esențiale pentru practicarea meseriilor respective. S-a discutat despre importanța alegerii, de către copii, a unei profesii care să corespundă nevoilor și abilităților lor
- Meserii și profesii din sat
- Vizite la locurile de muncă ale părinților (magazin materiale de construcții, croitorie, fierărie)
- Identificarea unor oportunități de școlarizare în ciclul liceal pentru elevii din grupul țintă

♥ **Ziua Internațională a Familiei** - Derularea campaniei „Familia prin ochii copiilor”

♥ **Serbările** - Sărbători tradiționale (Crăciun, Paști): pregătirea ornamentelor

- ♥ **Campanii umanitare:** Ajută-l pe Moș Crăciun, Daruri pentru semenii noștri
- ♥ **Felicitări pentru mame și bunici** prin tehnica Origami la care au participat copii și tătic
- ♥ **Fișe pentru părinți**
- ♥ **Colaborarea cu mediatorii școlari**
- ♥ **Diseminarea activităților proiectului:** evenimente naționale și internaționale, expoziții cu rezultate ale proiectului (panoul ZEP), postate în cancelarie ca activități de referință, ziare, colț informativ, pagină Facebook <https://www.facebook.com/ZepZoneDeEducatiePrioritara>
- ♥ **Excursii**
- ♥ **Vizitarea familiilor copiilor** pentru culegerea datelor despre copiii cu frecvență redusă
- ♥ **Monitorizarea situației copiilor și a familiilor** pentru stabilirea unui plan de acțiune în vederea reducerii absenteismului și a abandonului școlar
- ♥ **Studii de caz:** Modelul meu, mama - implicarea mamei în educația copiilor, Întâmplări din viața reală, Efectele violenței asupra dezvoltării armonioase a copilului, Pedepsa și recompensa în educația copilului și Pericole în viața copilului tău

♥ **Organizare administrativă a proiectului în fiecare școală:**

liste de prezență, biblioraft Proiectul ZEP, plan de activități cu părinții

♥ **Vizionarea de filme:** Ce voi face când voi fi mare, O clasă divizată

♥ **Inaugurarea Centrului de Resurse Pentru Părinți**

♥ **Ateliere de lucru**

- **Care este cea mai plăcută amintire a mea legată de prima zi de școală?**
- **Școala pe vremea mea** - diferențe între învățământul de ieri și de azi
- **Bunica Aspazia** a povestit părinților și elevilor despre cum era școala înainte, care erau condițiile oferite de școală, îndemnând copiii și părinții să folosească resursele oferite de școală pentru realizarea lor în viață

- **Copilul meu e unic** - calitățile fiecărui copil, centre de lectură, dans și pictură
- **Fotografii** din arhiva personală, suveniruri păstrate de la copii
- **Desenarea unui ou** - mesaje despre importanța educației
- **Dezbateri: Regimul de viață al școlarului, programul săptămânal al unui elev**
- **Educația în familie** - reguli, recompense și penalizări
- **Ce aș dori să schimb în școala unde învață copilul meu?**
- **Discuții** despre dificultățile părinților în asigurarea celor necesare copiilor și modul în care acest lucru afectează relația părinte-copil
- **Fotografii** afișate în școală „Părinte/Bunic(ă) implicat(ă)”
- **Minte sănătoasă în corp sănătos**/reguli de igienă în viața cotidiană prin prezentări, informări, discuții interactive, studii de caz, film: „Cele 7 reguli de aur pentru un corp sănătos”
- ♥ **Povești: Povestea elevului care absentează, Povești de succes** - alegeri de viață, persoane care i-au susținut, cât a fost de greu/ușor, ce i-a motivat/demotivat
- ♥ **Ateliere creative**
  - **Împletituri** - coșulețe, măști, garduri
  - **Quiling** - copiii sunt profesori pentru părinți
  - **Poșete** din materiale reciclabile
  - **Simboluri de primăvară** – ce pot face două mâini dibace?, activitate mediatizată în presa locală: <http://www.informatia-zilei.ro/sm/educatie/scolarii-din-lipau-au-participat-la-activitatea-simboluri-de-primavara-ce-pot-face-doua-maini-dibace/>
  - **Atelier de creație în echipă părinți-copii** – poster comun despre copilărie și drepturile copilului
- ♥ **Întâlniri la primărie, în școală, la biserică** cu reprezentanții comunității despre modalitățile de intervenție la nivel comunitar/local în cazul copiilor aflați în situație de abandon școlar
- ♥ **Newsletter: ZEP în școala mea.** O perspectivă a părinților
- ♥ **Sesiuni de consiliere individuală:** alegerea traseului școlar al elevilor după terminarea clasei a VIII-a, modalități concrete de intervenție pe parcursul vacanței (timp liber, recuperare școlară)

7.6. TESTIMONIALE, EVALUĂRI, RECOMANDĂRI

Aprecierile facilitatorilor selectate din rapoartele de evaluare evidențiază impactul componentei

Consilierea părinților. Fie că sunt reflecții cognitive sau declarații emoționale, prin vocea facilitatorilor se transmit cu acuratețe și opiniile beneficiarilor direcți, părinții.

♥ Părinții care au participat la aceste activități au fost foarte interesați, au venit cu mare drag. Uneori au fost însoțiți chiar de copiii lor sau de tații acestora. „Am reușit să devenim o echipă, ceea ce ne-a bucurat foarte mult”.

♥ Prin activitățile inițiate s-a consolidat încrederea părinților în ei înșiși, în copiii lor și în școală. „Am pornit de la nevoile zilnice, grijile, temerile și am condus discuția spre înțelegerea importanței școlii, educației pentru reușita copiilor. Am folosit exemple din comunitate, le-am analizat împreună și am ascultat concluziile fiecărui părinte”.

♥ Activitățile au fost un bun prilej pentru participanți de a discuta despre educație, valori și perspective. La întâlnirile cu părinții am accentuat importanța unei relații armonioase părinte-copil, aplicarea recompenselor pentru stimularea comportamentelor pozitive și pentru generarea învățării. Parteneriatul părinți – cadre didactice aduce beneficii suplimentare copilului. Cadrele didactice au recunoscut efectul pozitiv al activităților proiectului în viața școlii.

♥ „S-a discutat despre rolul educației în dezvoltarea personală și profesională, s-au oferit sugestii pentru crearea unui mediu educațional atractiv atât la școală, cât și în familie”.

♥ „Părinții au elaborat, prin desen, un jurnal al participării la program”, au prezentat un album electronic cu fotografii realizate în cadrul activităților cu părinții.

♥ Cred că activitățile desfășurate cu părinții au constituit un câștig atât pentru proiect, cât și pentru comunitate”.

♥ S-a constatat interesul pentru continuarea componentei consilierea părinților, în urma discuțiilor cu aceștia. Se impune prezența unui specialist în consiliere în școală.

♥ Am analizat împreună cu profesorii și părinții gradul de implicare în activitățile desfășurate, modalități de stimulare a prezenței și a colaborării școală-familie. A reieșit și ideea necesității suportului oferit de comunitatea locală, pentru motivarea părinților în ceea ce privește prezența copiilor la școală.

♥ Părinții au fost solicitați să își exprime impresiile despre activitățile desfășurate împreună, să ofere feedback, să propună noi tematici. Astfel părinții au fost încântați de faptul că li s-a acordat atenție, că au avut posibilitatea de a comunica sincer, deschis cu cadrele didactice, au simțit sprijinul acestora și au învățat lucruri noi.

♥ „Consider că ar fi necesar să lucrăm cu profesorii pentru ca aceștia să câștige coerență și autonomie în derularea activităților cu părinții. Este nevoie de pași concreți, metode creative și respect față de părinți. Eficiența programului depinde de construirea unui plan liber asumat de echipa școlii împreună cu facilitatorul”.

♥ În activitățile de bilanț s-au prezentat impresii ale participanților la activități - părinți, cadre didactice, directori. S-a punctat importanța școlii în viața familiilor. Unii părinți au apreciat întâlnirile prin atmosfera deschisă, plăcerea de a vorbi liber, fără constrângeri despre copii, despre problemele de zi cu zi. Au fost premiați părinții care s-au implicat în activitățile de consiliere.

♥ „Părinții au fost încântați de excursiile oferite în cadrul proiectului ca o recompensă pentru reducerea numărului de absențe și implicarea în viața școlară. S-a concluzionat că acolo unde părinții se implică și sunt aproape de școală, lucrurile se pot remedia”.

♥ „Părinții au devenit mai apropiați de școală și mai interesați de rezultatele propriilor copii. Vizitele de monitorizare au condus la stabilirea priorităților pentru perioada următoare: atragerea în continuare, cu ajutorul mediatorului școlar a părinților către școală în scopul implicării lor în activitatea acesteia, implicarea elevilor în cât mai multe activități extrașcolare, transformarea școlii într-o școală prietenoasă.”

♥ În urma monitorizării eficienței și a utilității Componentei, a reieșit că părinții manifestă interes, dar menționează că întâmpină dificultăți în participare constantă.

♥ „A fost apreciată colaborarea cu responsabilii din școli. Un aspect semnificativ a fost momentul festiv de la încheierea anului școlar unde au fost prezenți mai mulți părinți ca de obicei, mulți dintre ei fiind cei care au participat constant la activitățile de consiliere. O parte din colegi a recunoscut importanța unor schimbări de atitudine, necesitatea înțelegerii specificului comunității cu care se lucrează”.

♥ În școli, rezultatele proiectului au fost promovate prin panouri, postere, pliante. Platforma ZEP a constituit un mediu de împărtășire a ceea ce a funcționat/ ceea ce nu a funcționat în proiect. Părinții au oferit și au primit feedback despre importanța componentei, participarea la activități, beneficiile pentru copii și pentru ei înșiși.

7.7. CONCLUZII ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

♥ Cea mai frumoasă lecție învățată este atitudinea manifestată față de părinții cu care am lucrat. Deschiderea față de complexitatea intervenției, credința că situațiile nu sunt de neschimbat, convingerea că fiecare om are resurse, optimismul în atingerea obiectivelor sunt „driverii” activităților de succes pentru componenta **Consilierea părinților**. Cei care spun că nu se poate, să nu-i întrerupă pe cei care acționează deja!

♥ Programul implementat necesită în primul rând prezența constantă a consilierilor școlari. Însoțirea „multiplicatorilor” din școli (învățători, profesori, asistenți sociali, mediatori școlari, părinți) în acest demers creează sentimentul de siguranță: feedback, consultanță, coaching, supervizare, discutarea situațiilor dificile, analiza bunelor practici. În al doilea rând, strategiile utilizate sunt de efect atunci când pun în valoare creativitatea participanților. Pe de o parte permit accesul la un potențialul neexplorat, inaccesibil prin metode și tehnici clasice, iar pe de altă parte stimulează interesul pentru creștere și dezvoltare.

♥ Pentru ca rezultatele să fie vizibile este esențial ca procesul să fie consecvent, să abordeze diversitatea tematicii propuse, să respecte etapele planificate (succesiune, timp, resurse), să evalueze progresele sau dificultăților întâmpinate.

♥ În procesul de implementare a programelor de parteneriat școală-familie, prin activitățile derulate efectiv, consilierii școlari comunică principalele valori care au la bază lucrul în echipă. Ei contribuie astfel semnificativ la schimbarea modalității în care școlile relaționează cu familia și comunitatea și la transformarea climatului din școală într-unul colaborativ.

♥ Parteneriatele cu părinții oferă suportul necesar pentru a umple gap-urile culturale între școală, familie, comunitate. Activitățile propuse oferă spații de discuții și împărtășire a propriilor valori, credințe, percepții, unicități, modalități de depășire a barierelor, de afirmare

și auto-realizare care constituie cadrul pentru cunoaștere reciprocă, reducerea nesiguranței în fața „necunoscutului”, experimentarea „diferitului” ca oportunitate de învățare, manifestarea toleranței și exersarea unor modalități de acțiune comună.

♥ Exemplele de activități oferite în acest ghid pot fi diversificate, aprofundate și adaptate la nevoile școlilor, părinților și comunității. Tematicile propuse pot aborda integrat și creativ și alte subiecte, cum ar fi: familia, rolul de părinte, abuzul, violența, comportamentele de risc, siguranța la școală, dezvoltarea carierei și rețeaua de servicii-suport, disciplina, comunicarea și rezolvarea conflictelor, nutriția, igiena, sănătatea, psihologia dezvoltării.

♥ Este nevoie ca facilitatorii/consilierii școlari să fie formați pentru implementarea unor astfel de programe de colaborare cu părinții, întrucât pentru moment, există foarte puține referințe despre ce sunt și cum se pot construi concret astfel de parteneriate la nivelul școlii. Programele de formare inițială/continuă trebuie să conțină tematici referitoare la parteneriatele școală-familie, dinamica unei astfel de colaborări, comunicare, diversitate, managementul schimbării organizaționale, climat școlar/cultură organizațională etc.

♥ Anumite studii (Bryan, Holcomb-McCoy 2007) remarcă și faptul că, date fiind barierele cu care se confruntă consilierii școlari în implementarea colaborării cu părinții, programele de formare ale consilierilor trebuie să îi formeze pe aceștia și cum să susțină (advocate) aceste programe,

cum să construiască strategii pentru a depăși barierele, pentru a fi catalizatori ai schimbării din sistemul educațional. Aceasta presupune un grad mult mai mare de pro-activitate al consilierilor școlari în ceea ce privește definirea rolului lor în școală, astfel încât să nu fie forțați să renunțe la roluri importante, precum cel de implementarea a unor programe de parteneriat școală-familie și să fie nevoiți să preia sarcini administrative.

♥ De asemenea, este nevoie ca documentele care reglementează activitatea consilierilor școlari să fie actualizate și completate cu aspecte care subliniază importanța parteneriatelor și rolul consilierului în construirea și implementarea acestora.

♥ Se impune ca directorii și cadrele didactice să beneficieze de cursuri de formare centrate pe colaborarea școală-familie, pentru a înțelege beneficiile, modalitățile de abordare, provocările, rolurilor fiecărui partener în acest proces. Aceste formări sunt necesare deoarece o parte a personalului din școală nu aderă la ideea că parteneriatele cu părinții sunt importante pentru succesul elevilor și nu înțeleg suficient de clar rolul consilierului și abilitățile de care acesta dispune pentru facilitarea implementării acestora.

♥ În urma implementării unui astfel de program, părinții vor înțelege că pot influența învățarea și viitorul copiilor lor. Numai dacă facilitatorii/consilierii școlari își vor asuma rolul de agenți ai schimbării (limba engleză „empowerment”), părinții vor fi motivați și vor conștientiza beneficiile obținute în urma programului, atât pentru ei, cât și pentru copiii lor.

♥ Sunt necesare mai multe studii de evaluare pentru a clarifica tipurile de programe care influențează cel mai mult motivația părinților în vederea participării la educație, cum pot fi depășite barierele în construirea parteneriatelor școală-familie, factorii care susțin echipa școlii în funcționarea activităților de colaborare cu părinții și comunitatea.

INSTRUMENTE DE MONITORIZARE:

1. Fișa Părinților (specificul grupului țintă, identificarea nevoilor de consiliere)

FIȘA PĂRINȚILOR

COPIL ÎN SITUAȚIE DE ABSENTEISM/ABANDON ȘCOLAR

ȘCOALA: .....

Sat/comună/oraș: .....

Județul .....

I. INFORMAȚII PERSONALE

MAMA	TATA
Nume, prenume.....	Nume, prenume.....
Vârsta: ..... ani	Vârsta: ..... ani
Etnie:	Etnie:
Ultima școală absolvită:	Ultima școală absolvită:
Ocupația:	Ocupația:
Are buletin: da/nu	Are buletin: da/nu
Date medicale:	Date medicale:
• Boli cronice (tratament permanent) care?.....	• Boli cronice (tratament permanent) care?.....
• Dizabilități care?.....	• Dizabilități care?.....
• Alte situații (operații)	• Alte situații (operații) .....
Abilități (ce știe/îi place să facă)	Abilități (ce știe/îi place să facă)
.....	.....
.....	.....

II. VENIT LUNAR/FAMILIE (INCLUSIV ALOCAȚIILE COPIILOR/AJUTOR SOCIAL)

- ☐ sub 200 RON
☐ între 200- 500 RON
☐ între 501- 1000 RON
☐ între 1.001- 1.500 RON
☐ peste 1.500 RON

III. LOCUINȚA

- ☐ câte camere .....
☐ proprietate personală .....
☐ bloc/casă/alt tip .....
☐ încălzire da/nu
☐ electricitate da/nu
☐ apă curentă da/nu
☐ aragaz da/nu
☐ frigider da/nu
☐ mașină de spălat da/nu
☐ TV da/nu
☐ cablu TV/antena parabolică da/nu
☐ computer da/nu

IV. DATE DESPRE COPIII DIN FAMILIE

☐ Numărul copiilor..... din care băieți .....fete
(se marchează în tabel copilul aflat în risc de abandon)

	prenume	vârsta	B/F	clasa/ ultima clasă ab- solvită	merge la școală/la grădiniță/a doua șansăda/ nu/așa și așa (observații pentru fiecare copil)	căsătorit(ă)
1						
2						
3						
4						
5						
....						

V. CÂT DE MULȚUMIT SUNT FAȚĂ DE ȘCOALA PE CARE O FRECVENTEAZĂ COPILUL
(AFLAT ÎN RISC DE ABANDON):

foarte mulțumit	mulțumit	așa și așa	nemulțumit	foarte nemulțumit
-----------------	----------	------------	------------	-------------------

VI. MOTIVELE PENTRU CARE COPILUL MEU LIPSEȘTE DES DE LA ȘCOALĂ
SAU ABANDONEAZĂ ȘCOALA:

Factori individuali	Stare de sănătate precară (la copil)	
	Motivație redusă pentru activitățile școlare	
	Dificultăți de învățare/Cerințe educative speciale	
	Implicarea în activități la limita legii	
	Alte situații/Observații	
Factori familiali	Familia (divorț/deces, monoparentală, concubinaj, reorganizată etc.)	
	Copil temporar/permanent în îngrijirea bunicilor/rudelor	
	Situație de șomaj în cazul unui/ambilor părinți/tutori	
	Părinte plecat în străinătate	

	Părintele prestează activități sezoniere care îl țin departe de casă mai mult de o lună	
	Atitudine negativă a membrilor familiei față de educația copiilor/școală	
	Situații de abandon la frații mai mari	
	Prestarea unor activități lucrative în gospodărie/în afară (copilul)	
	Prestarea unor activități lucrative în gospodărie/în afară (copilul)	
	Alte situații/Observații	
Factori școlari	Nefrecventarea grădiniței	
	Experiență într-o instituție de protecție a copilului	
	Rezultate școlare slabe	
	Situație de repetenție în anii anteriori	
	Situație de repetenție repetată	
	Corijență la o disciplină în anii anteriori	
	Corijență la mai multe discipline în anii anteriori	
	Participare scăzută la activități extracurriculare	
	Comportament deviant față de colegi, profesori	
	Lipsă de comunicare, izolare față de colegi	
	Manifestarea altor forme de inadaptare școlară	
	Alte situații/Observații	

VII. CÂT DE DES TREC PE LA ȘCOALĂ:

deloc	foarte rar	din când în când	des	foarte des
-------	------------	------------------	-----	------------

VIII. LA CARE DINTRE EVENIMENTELE URMĂTOARE AM VENIT LA ȘCOALĂ ÎN ULTIMUL AN:

☐ Am avut nevoie de o adeverință	☐ Mă cheamă directorul/dirigintele pentru a mă informa despre un comportament plăcut/neplăcut al copilului
☐ Ședință cu părinții	☐ Din proprie inițiativă, să discut cu profesorii
☐ Prima zi de școală	☐ La o întâlnire de informare (sănătate, cu primăria etc.)
☐ Serbarea de sfârșit de an	☐ Altă situație (care?) .....
☐ Un eveniment (1 iunie, 8 martie)	
☐ Să mă interesez de situația/notele copilului	

IX. AM BENEFICIAT PÂNĂ ACUM DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PENTRU VIAȚĂ/ȘCOALĂ/LOC DE MUNCĂ:

- ☐ da   ☐ nu   ☐ nu știu

X. DACĂ DA, UNDE ANUME

(la școală, primărie, în familie etc.) .....

.....

XI. DACĂ LA ȘCOALĂ S-AR DESFĂȘURA ACTIVITĂȚI DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PENTRU PĂRINȚI, SUNT INTERESAT SĂ PARTICIP:

- ☐ da   ☐ nu   ☐ nu știu

XII. DACĂ DORESC SĂ PARTICIP, MĂ INTERESEAZĂ :

☐ Dezvoltare personală (încredere în sine, inițiativă, toleranță, respect)	☐ Cum mă comport ca părinte cu copilul meu
☐ Comunicarea mai bună cu ceilalți din comunitate	☐ Școala este și a mea?
☐ Comunicarea mai bună cu copilul meu	☐ Activități creative
☐ Igienă, nutriție, educație pentru sănătate	☐ Activități muzicale
☐ La ce folosește educația?	☐ Cum îl ajut pe copilul meu să învețe
☐ Etnia romă: bucurie sau tristețe?	☐ Banii și locul de muncă
	☐ Altele (care?) .....

2. Grilele de focus grup

Scopul acestor instrumente a fost de a culege, printr-o metodă complementară chestionarului, informații despre relația părinților și a reprezentanților comunității (preot, primar, medic, jurist etc.) cu școala, stereotipuri, valori și resurse, precum și dificultăți concrete pe care le întâmpină părinții, în scopul de a adapta programul de lucru cât mai bine nevoilor grupului țintă.

Un alt scop a fost acela al inițierii întâlnirilor cu părinții, al informării părinților cu privire la proiectul care se desfășoară în școală și al obținerii acceptului cu privire la participarea la programul de lucru „Părinții ZEP în școala mea”

GRILA FOCUS GRUP PĂRINȚI

1. Ce vă place la școala în care învață copilul dvs.?
2. Cum apreciați colaborarea dumneavoastră cu școala?
3. Cât de des vă întâlniți cu cadrele didactice, echipa managerială a școlii? În ce constau aceste

întâlniri? Ce teme de discuție au?

4. Enumerați câteva situații (dacă e cazul) în care ați fost solicitați de către școală să vă implicați, ca și părinți?
5. Menționați obstacole cu care vă confrunțați în relația cu școala.
6. Copilul dvs. frecventează școala? Care sunt motivele pentru care îl trimiteți la școală?
7. Atunci când nu vine la școală, care sunt principalele motive ale absenteismului?
8. Cum apreciați calitatea pregătirii copiilor dumneavoastră?
9. Cum apreciați colectivul de profesori din școala unde învață copiii dumneavoastră?
10. Ce-ați schimba la școala unde învață copiii dumneavoastră?
11. Dacă de mâine ați fi director...
12. Numiți 3 calități ale copiilor dvs., altor părinți, cadrelor didactice etc....
13. Cum vă imaginați viitorul copiilor dumneavoastră? Peste 10 ani, copilul meu...

GRILA FOCUS GRUP REPREZENTANȚI AI ȘCOLII ȘI AI COMUNITĂȚII

1. Ce părere aveți despre școala dvs., colectivul de profesori, elevii?
2. Cum apreciați calitatea pregătirii elevilor dumneavoastră?
3. Cum apreciați colaborarea dumneavoastră cu părinții?
4. Cum v-ați implicat concret în colaborarea cu părinții?
5. Care sunt principalele teme de discuție ale întâlnirilor dumneavoastră cu părinții?
6. Care sunt principalele dificultăți în ceea ce privește relația cu părinții?
7. Există situații de abandon/absenteism în școala dvs.?
8. Prezentați pe scurt un exemplu concret care a dus la diminuarea absenteismului/abandonului în școala dvs.?
9. Ce-ați schimba la școala unde lucrați?
10. Dacă de mâine ați fi director...
11. Numiți 3 calități ale elevilor dvs., colegilor dvs., părinților elevilor...

3. Fișa de monitorizare a activităților din cadrul componentei ZEP Consilierea părinților

CONSILIEREA PĂRINȚILOR. FIȘĂ DE MONITORIZARE

Data vizitei de monitorizare	
Monitor(i) din echipa de management ZEP	
Unitatea de învățământ Județul	
Actor/actori din școală participanți:	☐ Responsabil local Consilierea părinților ☐ Facilitator județean ☐ Director ☐ Membru al echipei de implementare ZEP de la nivelul școlii ☐ Parinte

Nr. crt.	Criterii	Indicatori	Observații
1	Derularea activităților cu părinții	<p>Focus grup părinți (bifați)</p> <p>☐ Realizat Nr. părinți implicați</p> <p>☐ Nerealizat</p> <p>Focus grup comunitate (bifați)</p> <p>☐ Realizat Nr. participanți implicați</p> <p>☐ Nerealizat</p> <p>Fișele părinților</p> <p>☐ Realizat Nr. de fișe completate</p> <p>☐ Nerealizat</p>	
		<p>Activități dedicate părinților organizate de școală (de exemplu: autocunoaștere, rezolvarea conflictelor, comunicarea asertivă, motivația învățării, tipuri de părinți, managementul diversității etc.)</p> <p>Nr. total de părinți implicați</p> <p>☐ Sem I - Nr. de părinți implicați</p> <p>☐ Sem II* - Nr. de părinți implicați</p> <p><i>*situația este indicată până la data vizitei</i></p> <p>Nr. de activități desfășurate</p> <p>☐ 2 exemple de succes din activitățile cu părinții:</p> <p>1.....</p> <p>2.....</p> <p>Activități comune părinți - copii</p> <p>☐ Nr. de participanți (copii și părinți)</p> <p>☐ Tematică</p> <p>1.....</p> <p>2.....</p> <p>Nr. cadre didactice din școală implicate în activitățile organizate pentru/cu părinții:</p>	
		<p>Activități extracurriculare în care au fost implicați părinții (serbări, zile speciale, origami, olărit, picturi, cântece, dansuri, concursuri, excursii, vizite etc.)</p> <p>☐ Nr. de activități .....</p> <p>☐ Nr. de părinți .....</p> <p>☐ 2 exemple de succes din tematica activităților</p> <p>1.....</p> <p>2.....</p>	

Nr. crt.	Criterii	Indicatori	Observații
		<p>Activități interșcolare (schimburi de experiență între școlile dintr-un județ):</p> <p><i>Întâlnirea 1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Data ..... • Școala gazdă..... • Școli oaspete ..... • Nr. de copii ..... • Nr. de părinți..... • Alți reprezentanți..... • Tematică ..... 1..... 2..... • Puncte tari <p><i>Întâlnirea 2</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Data ..... • Școala gazdă..... • Școli oaspete ..... • Nr. de copii ..... • Nr. de părinți..... • Alți reprezentanți..... • Tematică ..... 1..... 2..... • Puncte tari 	
2	Portofoliul de activități cu părinții	<p>Activități relevante cu părinții organizate de școală în colaborare cu alte instituții:</p> <p>☐ HOLT</p> <p>☐ CRIPS</p> <p>☐ Agenția <i>Împreună</i></p> <p>☐ Altele, care? .....</p>	
		<p>Existența unui portofoliu al activităților:</p> <p>☐ DA, pentru toate activitățile</p> <p>☐ DA, pentru anumite activități</p> <p>☐ NU</p> <p>Evidențe colectate (bifați):</p> <p>☐ poze</p> <p>☐ filmulețe</p> <p>☐ materiale didactice</p> <p>☐ altele, care?.....</p>	

Nr. crt.	Criterii	Indicatori	Observații
2	Portofoliul de activități cu părinții	Document de planificare a activităților: ☐ DA ☐ NU	
3	Promovarea proiectului ZEP Componenta Consilierea Părinților în școală și în comunitate	Vizibilitatea în școală (bifați) ☐ un spațiu special dedicat proiectului ☐ elemente de promovare a importanței educației ☐ afișe, postere UNICEF ☐ produse ale activității obținute în lucrul cu părinții (colaje, postere fișe de lucru, obiecte create etc.) ☐ alte resurse de învățare.....	
		Diseminarea proiectului ZEP- Componenta Consilierea părinților (bifați) ☐ informări ale părinților, reprezentanților comunității ☐ articole în ziarele locale ☐ informații pe pagina WEB a școlii, primăriei, CJRAE/CMBRAE ☐ interviuri la televiziuni locale, regionale, naționale ☐ articole în revista școlii ☐ articole în alte publicații ☐ evenimente educaționale (atelier de lucru, târguri, conferințe, seminarii, comisii, cercuri metodice, ședințe cu părinții etc.).	
		Elaborarea newsletter-ului „Părinții ZEP în școala mea” (aprilie- iunie 2012) ☐ DA ☐ NU	
4	Funcționarea Centrului de Resurse pentru Părinți (CRP) (aprilie- iunie 2012)	Existența unui Centru de Resurse pentru Părinți (CRP) în școală ☐ DA ☐ NU Organizare CRP: ☐ Misiune ☐ Siglă ☐ Orar ☐ Amenajare (un perete, pe hol, o sală de clasă, un cabinet de consiliere, în cancelarie, un colț într-un laborator etc.) ☐ Plan de acțiune (aprilie-iunie 2012) ☐ Părinți-resursă implicați în activitățile Centrului ☐ Sprijin local oferit de comunitate	

Nr. crt.	Criterii	Indicatori	Observații
5	Participarea la crearea ghidului „Părinții ZEP în școala mea. Ghid de bune practici” (aprilie- iunie 2012)	Contribuții la ghid conform template-ului (bune practici: activități, metode, produse, eseuri inedite, rezultate ale studiilor, personalități de succes din comunitate, Părinții anului etc.): ☐ 1. .... ☐ 2. .... ☐ 3.	
6	Promovarea proiectului ZEP Componenta Consilierea Părinților în școală și în comunitate	Cadrele didactice asigură prezența online a școlii pe platforma proiectului - componenta Consilierea părinților? ☐ DA ☐ NU. Postarea pe platformă a planificării activităților cu părinții?: ☐ DA ☐ NU. Utilizarea platformei online training.ise.ro pe componenta Consilierea părinților (comentarii, teme, întrebări postate, resurse împărtășite etc.): ☐ Profesori care au o prezență activă pe platformă (%...) ☐ Profesori care utilizează ocazional platforma (%....) ☐ Profesori care nu utilizează platforma (%...).	

Puncte tari .....
Dificultăți/Aspecte de îmbunătățit .....

BIBLIOGRAFIE

- Bryan, J & Holcomb-McCoy, C. *School Counsellors Perceptions of their Involvement in School-Family Partnerships*. Professional School Counseling, vol 7 nr. 3, 2004.
- Călineci M. C. (coord). *Drept la țință. Ghid de dirigenție și consiliere educațională*. Educația Centrul Educația 2000+, București, 2008.
- Călineci M. C. *Start pentru o carieră de succes*. Editura Humanitas Educațional, București, 2007.
- Epstein, J. L. *Developing and Sustaining Research-Based Programs of School, Family, and Community Partnerships: Summary of Five Years of NNPS Research*. Center on School, Family and Community Partnerships. National Network of Partnership Schools (NNPS). Johns Hopkins University, 2005. <http://www.csos.jhu.edu/p2000/pdf/Research%20Summary.pdf>
- Epstein J. L. , Sanders M. G., Sheldon, S. B. *Family and Community Involvement: Achievement Effects*. Johns Hopkins University. Center on School, Family and Community Partnerships, 2007. <http://www.csos.jhu.edu/p2000/pdf/NICHD%20Progress%20Report%20Summary%2007.pdf>
- Epstein J. L. *Summary 2012 District Data. Special Report*. Johns Hopkins University, Center on School, Family, and Community Partnerships, February 2013. http://www.csos.jhu.edu/p2000/research/District_UPDATE_Report-2012.pdf
- *** *Centre on School, Family and Community Partnership*. Johns Hopkins University. Director Epstein, J. L. <http://www.csos.jhu.edu/p2000/center.htm>
- Jigău, M. (coord.), *Consilierea carierei adulților*. Editura Afir, București, 2001.
- Jigău, M. *Consilierea carierei*. Editura Sigma, București, 2001.
- Hutchins, D. J & Sheldon, S. B. *Summary 2012 School Data. Special Report*. Johns Hopkins University. Center on School, Family and Community Partnerships, February 2013. http://www.csos.jhu.edu/p2000/research/School_UPDATE_Report-2012.pdf
- *** *National Network of Partnership Schools (NNPS)*. Johns Hopkins University <http://www.csos.jhu.edu/p2000/>
- Pushor, D. *Parent Engagement: Creating a Sharing World*. Invited research paper. Ontario education Research Symposium. Toronto, Ontario, January 18-20, 2007.
- Salomia, E., Marcinschi, M., Cîrlea, S. et alții. *Ghidul carierei mele*. Ediția a 2-a, Centrul Educația 2000+, Editura Humanitas Educațional, București, 2003.
- Shapiro, D. *Conflictele și comunicarea: Un ghid prin labirintul artei de a face față conflictelor*. Editura Arc, Chișinău, 1998.
- Vrasmas, E. A. *Consilierea și educația părinților*. Editura Aramis, București, 2002.

MULȚUMIM FACILITATORILOR JUDEȚENI ZEP

Cristina Ambruș, Simona Anca, Alla Apopei, Mihaela Balaci, Silvia Banea, Petre Botnariuc, Diana Bulai, Elena Buneru, Adriana Cerghedi, Maria Magdalena Chiriță, Florentina Ciomaga, Sânziana Cristea, Ana Maria Constantinescu, Vasi Deac, Lucia Drăghiceanu, Marinela Dumitrescu, Ioana Dumitru, Adriana Dumitru, Alina Gavrilă, Cristina Gealatu, Delia Goia, Lidia Guțu, Anca Herghea, Simina Hînt, Mihai Iacob, Livia Iliescu, Dana Iordache, Simona Jugariu, Daniela Laic, Simona Luca, Alina Munteanu, Monica Muntean, Crina Murariu, Maria Pavelescu, Angela Plăcintar, Doina Popescu, Simona Ioana Poptelecan, Bianca Poptelecan, Viora Rozorea, Daniela Sandu, Dana Scheau, Emilia Stana, Ioana Șandru, Otilia Teșanu, Florin Țibu, Valeria Ungur, Anca Urduzan, Eliza Ventaniuc
 Marcela Claudia Călineci, Mihaela Chiru LaRoche, Florentina Marcinschi și Speranța Lavinia Țibu – coordonatori **Componenta ZEP Consilierea Părinților**

NOI AM LANSAT O PROVOCARE
ȘI VĂ ÎNCURAJĂM
SOLUȚIILE ȘI ENTUZIASMUL
VĂ APARTIN!

TE
BESCH

BRAVO!

Lucrare tipărită în 2000 de exemplare cu sprijinul
Reprezentanței UNICEF în România.

ARATĂ-MI
CĂ MĂ
IUBEȘTI,

TRINITE-MĂ
LA ȘCOALĂ!

HAI LA ȘCOALĂ!
CAMPANIE PENTRU PARTICIPAREA ȘCOLARĂ

O CAMPANIE

unicef
ROMANIA

Editura **VANEMONDE**
ISBN 978-973-1733-47-0